

Delårsrapport

Augusti
2017

01 Förvaltningsberättelse

OMVÄRLDSANALYS	4
Samhällsekonomi	4
Näringsliv	5
Arbetsmarknad	7
Befolkning	8
KOMMUNENS STYRNING & MÅL	9
FINANSIELL ANALYS	13
Kommunen	13
Koncernen	17
MEDARBETARE	19

02 Verksamhetsberättelser

KOMMUNSTYRELSEN	22
SKOLNÄMNDEN	28
SOCIALNÄMNDEN	32
SAMHÄLLSNÄMNDEN	36
ARBETSLIVSNÄMNDEN	39
AB HÄRNÖSANDSHUS	42
HÄRNÖSANDS ENERGI OCH MILJÖ AB	43
RÄDDNINGSTJÄNSTEN HÖGA KUSTEN - ÅDALEN	44

03 Finansiella rapporter

RESULTATRÄKNING	46
BALANSRÄKNING	47
NOTER	48
Noter resultaträkning	48
Noter balansräkning	50
DRIFT- & INVESTERINGSREDOVISNING	55

01

Förvaltnings- berättelse

OMVÄRLDSANALYS

KOMMUNENS
STYRNING & MÅL

FINANSIELL ANALYS

MEDARBETARE

Omvärldsanalys

Samhällsekonomi

Den amerikanska dollarn har fallit kraftigt under sommaren i takt med att förväntningen på att Donald Trump ska kunna leverera har minskat. Just nu är det valutarörelser som driver marknaden och då dollarn sjunker i värde ökar vinstutvecklingen i amerikanska företag.

USA är på väg in i en recession som troligen börjar någon gång under 2019. En recession börjar med att hushållen ändrar beteende och börjar oro sig för sämre tider vilket innebär att man skjuter upp inköp av sällanköpsvaror, typ bilar och vitvaror, och företagen avvaktar med investeringar. Ett stort orosmoln är den eskalerande krisen med Nordkorea. Som det ser ut nu är enda vägen att undvika en väpnad konflikt att Kina sätter stor press på Nordkoreas ledarskap.

Den svenska inflationen har stigit svagt sedan sommaren 2016, men är långt ifrån Riksbankens inflationsmål på två procent. Riksbankens räntebana indikerar att räntan stiger först i slutet på 2018, vilket kan vara en mycket optimistisk prognos.

Räntan påverkar Härnösandshus och pensionsskulden

Ränteutvecklingen är främst betydelsefull för Härnösandshus som har huvuddelen av kommunkoncernens skulder till kreditinstitut. Dessutom påverkas kommunens pensionsskuld av förändringar i räntenivån. Kommunen har etablerat en pensionsstiftelse och redovisar hela sitt pensionsåtagande i balansräkningen. Pensionsstiftelsen har ett kapital på cirka 230 mnkr och med en räntenivå på -0,50 procent och i praktiken ingen inflation så behöver stiftelsen bara ha en avkastning på 1-2 procent för att klara sitt åtagande. Den mycket låga räntan som marknaden erbjuder innebär att de investeringar som kommunen står inför blir billigare att finansiera. Kommunen har tagit tre större lån och räntan har varit noll eller till och med negativ. Det innebär att kommunen får betalt för att låna pengar.

Risker och möjligheter för Härnösand

Härnösand, liksom länet och regionen, påverkas självklart av globala trender. Näringslivet och regionens invånare är i ökande grad berörda av beslut och förutsättningar som inte går att påverka

lokalt eller regionalt. Risken är av övergripande karaktär och mycket svår att hantera för en relativt liten kommun. Ersättningarna från Migrationsverket minskar och schablonmodeller för ersättningar görs om. Det innebär att beslutade budgetar måste hanteras med försiktighet. Skattensnuran indikerar att ökningstakten på skatter och bidrag minskar vilket innebär att kommunen måste vara extra fokuserad på nettokostnadens utveckling.

Härnösands kommun arbetar dock strategiskt för att möta några av de framtida utmaningarna. Fokus under kommande år ligger till exempel på:

- Etablering av hotell vid Kanaludden.
- Sju fokusområden är identifierade: Mer digitala, Sund ekonomi, Ändamålsenlig förvaltning, Minskad arbetslöshet, Heltidsprojekt, Attraktivt varumärke och Utbildning som grundar.
- Pensionsavgångar och den demografiska utvecklingen och den ökade efterfrågan på välfärdstjänster gör kommunsektorn till en framtidsbransch.
- Utbyggnad av bredbandsnätet.
- Utveckling av ett arbetsmarknadsområde mellan Sundsvall och Örnköldsvik med möjligheter till jobb och utbildning.
- Järnväg med dubbelspår mellan Härnösand och Gävle.
- Samarbete med Kramfors, Sollefteå och Örnköldsvik för att utveckla besöksnäringen inom Höga Kusten.

Härnösands kommun lyckas med balansnumret att både gasa och bromsa samtidigt. Kommunens resultat är bra samtidigt som stora satsningar planeras i olika projekt. Det gäller till exempel byggandet av VA-ledningar längs Södra Sundet, etablering av nya bostadsområden och satsning på ett flyktingboende. ■

Omvärldsanalys

Näringsliv

En av kommunens viktigaste samarbetspartner när det gäller näringslivsfrågor är Härnösands Näringsliv Ekonomisk Förening (HNEF). Under våren 2017 har en "Handlingsplan för näringsliv i Härnösand 2017-2020" tagits fram. Beslut om planen tas i september och handlingsplanen ska genomföras via ett avtal mellan kommunen och HNEF. Handlingsplanens åtgärder utgår från den antagna tillväxtstrategin för Härnösand och har till exempel som mål att förbättra företagsklimatet och öka samverkan mellan näringsliv och kommun.

I april presenterade Svenskt Näringsliv delar av sin ranking kring företagsklimatet i landets kommuner och tyvärr ser Härnösand ut att tappa placeringar jämfört med förra året, så kommande arbete är viktigt. Det slutliga resultatet kommer i september.

Företagsaktiviteter

Konceptet med företagsfrukostar har fortsatt att utvecklas till ett viktigt mötesforum med många besökare. Olika aktuella gäster, såväl lokala som regionala, bjuds in och särskilt fokus ägnas alltid åt en lokal företagare. Under första delen av året har cirka 490 företagare från olika branscher besökt frukostarna.

Företagsmöten på företagshotell/företagsområden och företagsbesök genomförs löpande under året. Företag bjuds även in till branschmöten och möten med olika företagsorganisationer. Syftet är att träffa ett större antal företag för att få fördjupad information om deras verksamheter och behov samt sprida information om kommunens verksamhet och prioriteringar.

Fokus Företagsmässa har under många år varit ett uppskattat evenemang, i år med över 100 utställare. Mässan arrangeras av företagsorganisationerna via HNEF. I maj hölls den numera traditionella, mycket uppskattade och alltid fullsatta företagsgalan på St Petrilogen.

Kompetensförsörjning – Företag

För att förstärka arbetet med näringslivsfrågor är det viktigt att Härnösands kommun ingår i olika samverkansprojekt. I arbetet som utgår från arbetsgivarnas perspektiv, har ett närmare samarbete med

Arbetsförmedlingen inletts genom regelbundna träffar. En lokal överenskommelse håller på att utarbetas som sedan undertecknas av båda parter.

Kommunen deltar aktivt i Höga Kustens Industrigrupps kompetensförsörjningsprojekt samt driver ett HR-nätverk. Kommunen deltar också i "Stora jobbstudien" genom Kairos Future tillsammans med 20 andra kommuner. Därigenom erhålls information om hur arbetslivet globalt, nationellt och lokalt förändras och om vilka kompetenser som krävs i framtiden.

Utveckling

"Årets Företagarkommun" mäter bolagens tillväxt per år. Resultatet i 2015 års undersökning visar att Västernorrlands län hamnar på plats 11 av 21 län, att jämföra med plats 18 vid föregående mätning 2011. På kommunrankingen har Härnösand klättrat till plats 103 (248).

Härnösands tillväxtstrategi är ett av kommunens långsiktiga övergripande dokument och ligger till grund för det fortsatta tillväxtarbetet. Strategin är vår gemensamma agenda och den strategiska målbilden är "Företagssamma staden med den personliga livsmiljön". För att uppnå denna målbild finns sex delstrategier. Tillväxtstrategins syfte är att skapa bästa möjliga framtid för människor och företag så att fler kan och vill bo, leva och verka i kommunen.

Genom ett långsiktigt samverkansavtal med Mittuniversitetet pågår kontinuerligt ett antal förstudier och projekt. Exempel på förstudier är utveckling av stadskärnan där forskningsperspektivet utgår från Internet of things, utveckling av Kulturella och Kreativa näringar, där nya affärsmodeller, samverkansformer och mötesplatser skapas, samt en förstudie för att utreda möjligheten att bilda ett besöksnäringcollege i nära samverkan med branschen. Målet med samarbetet är att i samspel med forskningen skapa nya produkter och tjänster utifrån de behov som finns och synliggörs.

Nyföretagande

Västernorrlands Inkubator 2016-2018 (projektet VINK) som ägs av Åkroken Business Incubator och medfinansieras av Härnösands ▶

kommun, driver en inkubatormiljö i Sambiblioteket. I augusti fanns åtta företag i inkubatorn. Projektet har under året drivit olika aktiviteter riktade till företag och privatpersoner för att stimulera affärsutveckling.

Näringslivsenheten har tillsammans med Nyföretagacentrum och HNEF genomfört informationsträffar för företag som kan vara intresserade av att tillsammans med kommunen starta Nyföretagarcentrum i Härnösand. Nyföretagacentrum finns representerade i cirka 200 kommuner.

Näringslivsenheten erbjuder regelbundet information till de som är intresserade av att starta eget företag. Under året har fem tillfällen arrangerats med totalt 28 deltagare. För de personer som planerar att starta företag erbjuds dessutom personlig rådgivning löpande under året. Bolagsverkets statistik visar att 77 nya företag har registrerats till och med augusti i år. Motsvarande siffra för 2016 var 73. Nyföretagandet i länet och i hela landet minskade marginellt under det första halvåret 2017 jämfört med motsvarande period 2016.

Besöksnäringen

Strategiskt utvecklingsarbete drivs tillsammans med övriga tre kommuner i Höga Kusten genom bolaget Höga Kusten Destinationsutveckling.

Under juni och augusti anlöpte kryssningsfartyget Birka Cruises för andra året till Härnösand. Nytt för i år är att lokala producenter, bland annat Hernö Hantverksöl, levererat till Birka Cruises och att man utökat till fyra kryssningar där augustituren endast gick Stockholm–Härnösand tur och retur. Kryssningarna hade totalt cirka 6 000 resenärer, varav ungefär en tredjedel hade bokat utflykter i Härnösand och Höga Kusten.

I snitt förbrukar en kryssningsturist cirka 360 kronor per dag (utan utflykt) eller cirka 900 kronor (med utflykt). Totalt har de fyra kryssningarna genererat cirka 3,2 mnkr i intäkter till stadens och regionens handlare, restauranger och utflyktsmål. PR-värdet är också

stort, med bland annat flera sidor om kryssningen i Expressens Allt om Resor.

Härnösand fanns även i år med i omröstningen Sveriges bästa sommarstad på Nordens största resesajt, Reseguiden. Härnösand kom på tredje plats, den bästa placeringen hittills. Tillväxtavdelningen har liksom tidigare stöttat olika evenemang, till exempel Nostalgidagarna, Stadsfesten samt Jazz- och operafestivalen. Syftet med att stötta dessa aktiviteter är att de ska leda till ökat antal gästnätter och andra positiva effekter för Härnösand och Höga Kusten. Både Nostalgidagarna och Stadsfesten slog publikrekord. Kommunens mötes- och evenemangsutvecklare har även varit med i värningen av inspelningen av SVT:s Antikrundan i Härnösand 5 september.

Attraktiv boendeort

När fler arbeten blir mer kunskapsorienterade och mindre platsbundna ökar grundförutsättningarna för att bo på ett ställe och arbeta på ett annat. Den tekniska utvecklingen som gör att man kan koppla upp sig mot internet var man än befinner sig gör det ännu enklare att arbeta utanför den traditionella arbetsplatsen. Mobiliteten är dock starkt knuten till den ekonomiska utvecklingen och faktiska förutsättningar gällande infrastruktur.

Glädjande är att bostadsbyggandet återigen tagit fart som en följd av en tilltagande bostadsbrist, framför allt har antalet lägenheter i flerbostadshus ökat. För närvarande produceras cirka 100 nya bostäder per år i Härnösand. En särskild faktor kommer dramatiskt att styra förutsättningarna för Härnösands attraktivitet och utveckling, och det är järnvägsprojektet Nya Ostkustbanan.

Det faktum att tågresor till/från Sundsvall tar lång tid har bromsat utvecklingen mot ökad pendling till/från Härnösand de senaste åren. Fortsätter den ekonomiska återhämtningen och särskilt om tågtiden förkortas, lär trenden mot ökad mobilitet och pendling ta fart igen. ■

Omvärldsanalys

Arbetsmarknad

I juli var 355 600 personer inskrivna vid Arbetsförmedlingen i Sverige. Av dem är 164 000 kvinnor och 191 600 män. Av de inskrivna är 151 500 födda i Sverige, 37 100 inom Europa, och 167 000 är födda utanför Europa. Antalet inskrivna arbetslösa fortsätter att minska i landet. Fram till juli månad var minskningen 16 700 personer jämfört med året innan.

Arbetslösheten är fortfarande hög även om den minskat både bland inrikes och utrikes födda. Det stora antalet nyanlända inom etableringsuppdraget som är inskrivna på Arbetsförmedlingen märks tydligt i statistiken. Även om arbetslösheten bland utrikes födda har backat är nivån fortfarande mer än tre gånger högre än bland inrikes födda.

Det finns en stor efterfrågan på arbetskraft och under inledningen av året har efterfrågan ökat i hög takt. Samtidigt är det svårare för arbetsgivare att hitta den kompetens de söker. Det gör att antalet arbetslösa som har en stark ställning på arbetsmarknaden minskar. Samtidigt innebär det också att tillgången på arbetskraft som arbetsgivare efterfrågar minskar.

Antalet arbetslösa som har en utsatt ställning på arbetsmarknaden ökar vilket innebär att fler riskerar att bli långtidsarbetslösa. Huvudsäket till denna ökning är det stora antalet nyanlända inom etableringsuppdraget. Många av dem saknar utbildning, eller har utbildning som behöver valideras, vilket bromsar deras inträde på arbetsmarknaden.

Till grupperna med utsatt ställning på arbetsmarknaden räknas enligt Arbetsförmedlingen för närvarande arbetslösa som har högst förgymnasial utbildning, är födda utom Europa, har en funktionsnedsättning som medför nedsatt arbetsförmåga eller är 55-64 år.

Sverige

I juli var andelen arbetslösa och sökande i program i Sverige 7,3 procent, en sänkning med 0,5 procentenheter sedan december 2016. Efterfrågan på arbetskraft ökar och därför är det viktigt att matcha arbetslösa till utbildning som leder till jobb.

Västernorrland

I Västernorrland har gruppen öppet arbetslösa och sökande i program med aktivitetsstöd sjunkit med 0,7 procent under inledningen året. Länets totala arbetslöshet är högre än riket och uppgår till 8,3 procent av arbetskraften.

Härnösand

I Härnösand har arbetslösheten bland arbetslösa och sökande i program minskat från 1 361 personer i december 2016 till 1 333 i juli månad 2017. Arbetslösheten i Härnösand är den högsta i länet och uppgår till 11,6 procent.

Majoriteten, drygt 80 procent, av inskrivna arbetslösa tillhör utsatta grupper på arbetsmarknaden, vilket är en högre andel än övriga länet där motsvarande andel är 60 procent. Huvuddelen av dessa är födda utanför Europa och förklaringen är att många står långt från arbetsmarknaden med hänsyn till utbildningsbakgrund och strukturen på arbetsmarknaden.

Ungdomar i härnösand

Den öppna arbetslösheten i gruppen ungdomar 18-24 år har ökat marginellt sedan årsskiftet. I juli var 360 ungdomar eller 17,4 procent inskrivna som öppet arbetslösa eller i program hos Arbetsförmedlingen. Det är en ökning med två personer under inledningen av året. Huvuddelen av arbetslösa ungdomar är födda utanför Europa.

Härnösands kommun

En stor utmaning för kommunen är att ta till vara tillskottet av nya invånare som flyttar till Härnösand och som är födda utanför Europa. Många är i arbetsför ålder men har stora svårigheter att komma in på arbetsmarknaden. I regel krävs gymnasieutbildning för att få ett arbete, vilket gäller oavsett vilket födelseland den sökande har.

För att minska arbetslösheten i Härnösand har samarbetet mellan kommunen och Arbetsförmedlingen fördjupats. Arbete har initierats för att tillsammans upprätta en lokal överenskommelse som ska ligga till grund för gemensamma initiativ på lokal nivå.

Under inledningen av året har nyanlända och långtidsarbetslösa tagit del av insatser som stärker deras ställning på arbetsmarknaden. Det handlar om utbildning, praktik, anställning och arbetsutbildning. Nyanlända har fått stöd under praktiken för att utveckla sitt språk, även i alternativa studiemiljöer utanför skolan. Ungdomar som inte slutfört sin gymnasieutbildning har erbjudits insatser som motiverar till studier, till exempel vägledningssamtal och möjlighet att kombinera studier med praktik eller arbete. ■

Omvärldsanalys

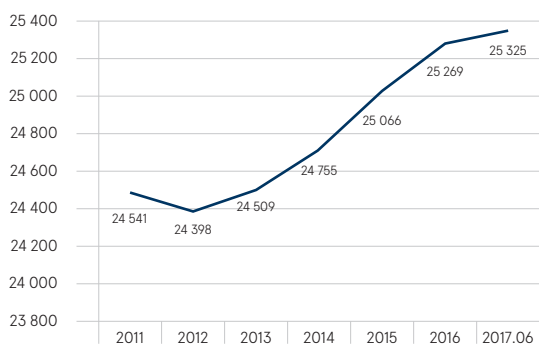
Befolkning

Under första halvåret 2017 ökade riket sin folkmängd med 70 236 personer vilket är 1 859 personer färre än motsvarande period året innan. Födelsenettet i riket är ett överskott på 14 915 personer och invandringsnettot är ett överskott på 52 530 personer.

I Västernorrlands län ökade invånarantalet med 451 personer, vilket är 339 färre än motsvarande period året innan. Födelsenettet i länet är ett underskott med -255 personer och flyttningsnettot är ett överskott på 599 personer. En positiv justeringspost på 107 personer tillkommer, justeringsposten består av händelser som rapporteras under 2017 men hänt under 2016. Den största ökningen står Sundsvall och Örnsköldsvik för.

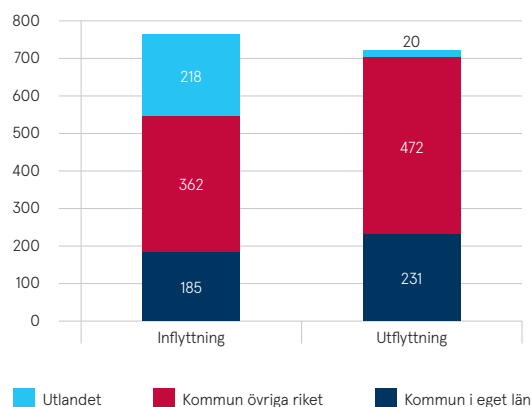
Härnösand ökade sin befolkning med 56 personer under första halvåret och har nu 25 325 invånare. Födelsenettet i kommunen är ett underskott med -31 personer och flyttningsnettot är ett överskott med 42 personer. En positiv justeringspost tillkommer med 45 personer.

Befolkningsutveckling Härnösands kommun
2011- första halvåret 2017

Utflyttningen (-703) till övriga kommuner inom Sverige samt till kommuner inom Västernorrland är högre än inflyttningen (547) från andra kommuner till Härnösand. Kommunen har trots detta ett flyttningsöverskott beroende på att invandringen (218) - även om den har minskat något jämfört med förra året - är högre än utvandringen. ■

Befolkningsutveckling Härnösands kommun
2011- första halvåret 2017

Kommunens styrning & mål

God ekonomisk hushållning

Kommunallagen ställer krav på att kommunerna ska ha god ekonomisk hushållning. Det innebär att den service som ges ska vara anpassad efter invånarnas behov och förväntningar utifrån en given budget. Det innebär också att arbetet ska vara effektivt med ett positivt ekonomiskt resultat över en längre period. För detta krävs ett långsiktigt och strategiskt arbete mot uppsatta mål och en kontinuerlig uppföljning av resultaten.

Hur kommunen styrs

En av kommunfullmäktiges främsta uppgifter är att utverka mål och riktlinjer för verksamheterna samt att följa de övriga föreskrifter som gäller för dem. De långsiktiga målen utgör själva ramen för styrningen. De spänner över alla grundläggande områden och stakar ut den gemensamma färdriktningen. För att veta i vilken mån kommunen lyckas med sina ambitioner krävs fokus på uppföljning och resultat. Därför har kommunfullmäktige utverkat kortsiktiga, avgränsade och konkreta resultatuppdrag med tillhörande styrtalet som anger vad nämnder och bolagsstyrelser ska prioritera under året och vad uppföljningen ska fokusera på. Nämnderna kan utöver detta formulera egna mål för sitt arbete, med utgångspunkt från kommunens vision och övergripande mål. Kommunstyrelsen ansvarar för att hålla uppsikt över hela kommunens samlade verksamheter, såväl nämnder som kommunala bolag. För att uppföljning ska kunna ske på likartat sätt följer kommunstyrelsen upp alla mål i delårsrapporter och årsredovisning. Nämndernas och styrelsernas måluppfyllelse sammanställs till ett kommungemensamt resultat.

Målprogram

Härnösands målprogram gäller för perioden 2016-2019. Programmet innehåller en vision och åtta kommunövergripande mål fördelade på två perspektiv (se bild). Det första perspektivet – Härnösandsperspektivet – speglar den önskvärda utvecklingen i kommunen generellt. Här betonas samverkan mellan olika aktörer och vikten av att kommunorganisationen bidrar till detta. Det andra perspektivet – organisationsperspektivet – innehåller mål för den verksamhet som kommunen själv bedriver, de tjänster som levereras samt personal och ekonomi.

Vision 2019: Härnösand - bygger en hållbar framtid

Härnösand är en levande mötesplats där människor förverkligar sina drömmar. En kommun i positiv utveckling som tar ledarskap för framtiden. En plats med centralortens attraktion, landsbygdens rikedom och med uppkoppling mot omvärlden. Härnösand erbjuder

hög livskvalitet för alla invånare och gäster. Vårt gemensamma mål är ett solidariskt samhälle med ekologisk omställning som grund. Här bygger vi en hållbar framtid!

Kommunens övergripande perspektiv och mål 2016 – 2019

VISION		HÄRNÖSAND BYGGER EN HÅLLBAR FRAMTID	
		Härnösands- perspektivet	Organisations- perspektivet
MÅL		Attraktivt boende i unik livsmiljö	Jämställd och solidarisk välfärd av hög kvalitet
		Växande näringsliv med mångsidig arbetsmarknad	God service med gott bemötande
		Ledande miljökommun med aktivt omställningsarbete	Framtidens arbetsgivare
		Kunskapsstaden där alla kan växa	Välskött och stabil ekonomi

Vad följs upp i delårsboks slutet?

Två resultatuppdrag fokuseras i följande sammanställning och båda är kopplade till organisationsperspektivets mål "Framtidens arbetsgivare". Övriga resultatuppdrag följs upp i samband med årsredovisningen. En delbedömning av kommunens övergripande mål presenteras, baserad på de aktiviteter som genomförts under årets första åtta månader. ▶

MÅL OCH MÅLUPPFYLLELSE

Färgförklaring

- Redovisas annan period.
- Sämre än baslinjen.
- ◆ Bättre än baslinjen, men ej nått målet.
- Nått målet.

PERSPEKTIV

Härnösandsperspektivet

Detta perspektiv fokuserar på önskvärd utveckling i Härnösands kommun. För att uppfylla dessa mål krävs att många olika aktörer samverkar och att kommunorganisationen bidrar till detta.

Kommunövergripande mål – sammanställning av delbedömning

Mål 1 - Attraktivt boende i unik livsmiljö	◆
Mål 2 - Växande näringsliv med mångsidig arbetsmarknad	■
Mål 3 - Ledande miljökommun med aktivt omställningsarbete	◆
Mål 4 - Kunskapsstaden där alla kan växa	◆

Organisationsperspektivet

Detta perspektiv innehåller mål för den verksamhet som kommunorganisationen själv bedriver, de tjänster som levereras samt personal och ekonomi.

Kommunövergripande mål – sammanställning av delbedömning

Mål 5 - Jämställd och solidarisk välfärd av hög kvalitet	◆
Mål 6 - God service med gott bemötande	◆
Mål 7 - Framtidens arbetsgivare	◆
Mål 8 - Välskött och stabil ekonomi	■

HÄRNÖSANDSPERSPEKTIVETS
ÖVERGRIPANDE MÅL OCH RESULTATUPPDRAG

Mål 1 - Attraktivt boende i unik livsmiljö ◆

Resultatuppdrag	Målnivå 2017	Resultat 2017	Resultat 2016	Baslinje 2015
Medborgarnas bedömning av kommunen som en plats att bo och leva på ska öka	90,0%	*)	88,0%	88,0%
Medborgarnas nöjdhet när det gäller trygghet ska öka	Index 57	*)	Index 50	Index 51

*) Uppföljning av styrtal sker i december.

Medborgarnas omdöme om Härnösand som en bra plats att leva och bo på har legat på en jämn och hög nivå de senaste 2014 och kan därför betraktas som en trend. Kommunens arbete med att bredda kontaktytorna och utöka servicen inom kultur, förenings- och

näringsliv är några av förklaringarna. Vidare insatser gjorts för att stärka centrumutvecklingen, liksom möjligheterna till boende och företagande på landsbygden. Behovet av bostäder är ett kvitto på ortens attraktivitet och ett bostadsförsörjningsprogram är under framtagande.

Tre faktorer är särskilt viktiga för en fortsatt positiv utveckling. Den nyligen antagna "Handlingsplan för näringsliv" som är intimt kopplad till kommunens tillväxtstrategi ska omsättas i praktiken. Utöver det ska plats- och varumärkesplattformen ligga till grund för kommunens marknadsföring och kommunikation, och kommunens fortsatta strategiska arbete utifrån riktlinjerna i det kommande bostadsförsörjningsprogrammet ska genomföras. En särskild faktor som dramatiskt skulle påverka förutsättningarna för Härnösands attraktivitet och utveckling är Nya Ostkustbanan. Det faktum att järnvägssträckningen till och från Sundsvall är en flaskhals har bromsat möjligheterna till ökad pendling.

Med kommuninvånarnas upplevelse av trygghet är det sämre ställt enligt det senast kända resultatet från 2016. Det finns anledning att tro att årets medborgarundersökning ger ett något sämre utfall, bland annat mot bakgrund av sensommarens oroligheter i stadskärnan och att världsläget i allmänhet är oroligt. Kommunen har verkat för ökad öppenhet och insyn. Den allmänna informationen om krisberedskap har utökats och kommunicerats via annonser och hemsida. Fler väktare har anställts och ett samverkansavtal har ingåtts med polisen. Utbildning i krishantering och pågående dödligt våld har genomförts inom skolnämndens verksamheter.

Människors upplevelse av trygghet påverkas av många olika faktorer. I vilken mån kommunens pågående arbete för ökad trygghet ger avtryck i årets medborgarundersökning är svårt att säga. Resultatet presenteras i december.

Sammantaget bedöms målet vara delvis uppnått vid årets slut.

Mål 2 - Växande näringsliv med mångsidig arbetsmarknad ■

Resultatuppdrag	Målnivå 2017	Resultat 2017	Resultat 2016	Baslinje 2015
Resultatet i Svenskt Näringslivs mätning av företagsklimatet ska öka	Index 3,55	*)	Index 3,12	Index 3,47
Andelen deltagare som efter 12 månaders arbetsförberedande insatser upplever en förbättrad anställningsbarhet ska öka	75,0%	*)	**)	**)

*) Uppföljning av styrtal sker i december

***) Resultatuppdraget beslutades inför 2017.

Skattningsverktyg under utarbetande.

Härnösand har anledning att glädjas över flera framgångar inom näringslivsområdet. Bland annat har kommunen klättrat från plats 248 till plats 103 i undersökningen "Årets företagarkommun". Även i Reseguidens ranking "Sveriges bästa sommarstad" har kommunen avancerat och intar nu en tredjeplats. Den växande besöksnäringen ger positiva effekter på det lokala näringslivet.

Samtidigt tycks Härnösand gå mot försämrade resultat i Svenskt Näringslivs årliga undersökning om företagsklimatet. Här behöver dialogen med företagen fördjupas. Den handlingsplan för näringsliv som upprättats tillsammans med HNEF (Härnösands Näringslivs Ekonomiska Förening) förväntas förbättra resultatet framgent. Handlingsplanen tar sin utgångspunkt i kommunens nyligen antagna tillväxtstrategi. Strategin har utarbetats tillsammans med näringslivsrepresentanter och syftar till att skapa bästa möjliga ▶

framtid för människor och företag så att fler kan och vill bo, leva och verka i Härnösand.

Arbetslösheten i Härnösand är högst i länet. En stor utmaning består i att tillvarata den kraft och kompetens som finns bland nyanlända, liksom i att stärka ställningen hos människor som står långt från arbetsmarknaden. En fördjupad samverkan kring dessa frågor har inletts med Arbetsförmedlingen.

För att förstärka arbetet med näringslivs- och arbetsmarknadsfrågor behöver kommunen fortsätta att initiera och hålla dörren öppen för samverkan med både externa och interna aktörer. Vidare krävs aktuella kunskaper om förändringar i arbetslivet globalt, nationellt och lokalt för att hållbara strategier ska kunna utvecklas. Härnösand deltar tillsammans med 20 andra kommuner i "Stora jobbstudien" genom Kairos Future, som tillhandahåller aktuella rapporter inom området.

Den sammanfattande bedömningen är att målet inte kommer att kunna uppnås vid årets slut.

Mål 3 - Ledande miljökommun med aktivt omställningsarbete

Resultatuppdrag	Målnivå 2017	Resultat 2017	Resultat 2016	Baslinje 2015
Andelen invånare som är nöjda med kommunens gång- och cykelvägar ska öka	Index 53	*) Index 50	Index 50	Index 50
Antalet resor med kollektivtrafik ska öka	480 000	*) 469 500	465 000	465 000
Andelen miljöbilar i organisationen ska öka	80,0%	*) 60,0%	64,0%	64,0%

*) Uppföljning av styrtal sker i december.

Andelen miljöbilar ökar igen, fler gasbilar är på väg in och siktet är inställt för en fossiloberoende fordonspark år 2021. Resande med kollektivtrafik ökar också. Utbyggnad av gång- och cykelvägar pågår. Slutgiltigt redovisning av styrtalen presenteras i december och det finns skäl att förvänta förbättrade resultat inom samtliga resultatuppdrag. Även inom andra områden sker utveckling. Andelen miljöcertifierade skolor och förskolor blir fler. Ett program för kommunens kemikaliehantering har antagits och ska bidra att fasa ut och förhindra skadliga produkter i verksamheterna. Infrastrukturen för laddbara bilar byggs ut. Härnösand har nu en klimatplan vars långsiktiga mål ligger i nivå med de nationella och som gäller för samtliga verksamheter och bolag samt för Härnösand som geografiskt område. Den enkätundersökning som presenteras i tidskriften Aktuell Hållbarhet visar att Härnösand nu är norra Sveriges ledande miljökommun. Sammantaget bedöms målet vara delvis uppfyllt vid årets slut.

Mål 4 - Kunskapsstaden där alla kan växa

Resultatuppdrag	Målnivå 2017	Resultat 2017	Resultat 2016	Baslinje 2015
Andelen elever i åk 9 som är behöriga till ett gymnasieprogram ska öka	88,0%	*)	84,5%	85,0%
Andelen gymnasieelever som fullföljer utbildning inom tre år i kommunen ska öka	81,0%	(utgått)	(utgått)	73,5%
Andelen elever i åk 3 som deltagit i och klarat alla delprov för ämnesprovet i svenska och svenska som andraspråk ska öka	74,0%	*)	69,0%	71,0%
Andelen deltagare under 40 år, som saknar grundskole- eller gymnasieutbildning och är inskrivna i arbetsmarknadsåtgärd som börjar studera för att komplettera betygen ska öka	40,0%	*)	40,0%	35,0%
Andelen kursdeltagare som slutfört en kurs på Komvux med godkänt betyg ska öka	70,0%	*)	85,0%	83,0%

*) Uppföljning av styrtal sker i december.

För att påverka måluppfyllelsen inom skolförvaltningens verksamheter fokuseras bland annat utveckling inom informations- och kommunikationsteknik (IKT), kollegialt lärande och hållbar utveckling. Behovet av varierade lärmiljöer betonas liksom att undervisningen bedrivs i nära samspel med det omgivande samhället. Värderingsarbete fokuseras för att främja arbetsro, trygghet och goda relationer. Resultat från brukarundersökningar visar bland annat att barn i förskola och skola i hög grad känner sig trygga, att bemötandet från personal är gott och att elever upplever att de får hjälp och stöd med skolarbetet. Att genomföra IKT-planen och huvudmannaplanen för studie- och yrkesvägledning i skolförvaltningens verksamheter är ett led i att främja varierande lärmiljöer för att bättre inkludera alla barn och elever i undervisningen. Fortsatt kompetensutveckling är nödvändig.

Inom arbetslivsförvaltningen har insatserna under året bestått i att kartlägga studiebakgrund, arbeta med studiemotiverande insatser och studievägledning. Av deltagare under 40 år som saknar grundskole- och/eller gymnasiebetyg och som är inskrivna i arbetsmarknadsåtgärd har hittills 74 procent påbörjat studier under hösten 2016 eller våren 2017. Merparten av de personer som under året varit inskrivna i arbetsmarknadsåtgärd har inte haft förutsättningar att studera på grundskole- eller gymnasienivå på grund av ej slutförda SFI-studier, psykisk ohälsa, missbruk eller ekonomiska hinder.

Andelen kursdeltagare som slutfört en kurs med godkänt betyg på Komvux uppgår till 74 procent under första halvåret. Förstelärare har ett tydligt uppdrag att driva kompetensutveckling för pedagogisk personal i syfte att stärka studiesvaga elevers kunskapsutveckling. Studiemotiverande insatser har genomförts för att få fler elever att slutföra sina studier med goda resultat och det pedagogiska stödet har utvecklats för de som studerar med utbildningskontrakt.

Kommunen genomför flera insatser för att stärka Härnösand som kunskapsstad. Bland annat har förstudier och utvecklingsprojekt skapats för grundskolverksamheten, Yrkes högskolan och Technichus genom ett samverkansavtal med Mittuniversitetet. Ett annat exempel är det utvecklingsprojekt som är knutet till Sambibliotekets lokaler. Tanken är att där erbjuda en mötesplats för medborgare och att inhysa ett framtida Lärcentrum. Lokalen kommer också att utgöra ett nav för det arbete som löpande pågår för att utveckla Härnösand och regionen.

Samtantaget bedöms målet vara delvis uppnått vid årets slut. ▶

ORGANISATIONS-PERSPEKTIVETS ÖVERGRIPANDE
MÅL OCH RESULTATUPPDRAG

Mål 5 – Jämställd och solidarisk välfärd av hög kvalitet ◆

Resultatuppdrag	Målnivå 2017	Resultat 2017	Resultat 2016	Baslinje 2015
Andelen brukare som är nöjda med sin hemtjänst ska öka	91,0%	*)	91,0%	87,0%
Andelen brukare som är nöjda med sitt särskilda boende ska öka	84,0%	*)	82,0%	82,0%

*) Uppföljning av styrtal sker i december.

Inom hemtjänsten fortgår arbetet med att upprätta genomförandeplaner för att kvalitetssäkra brukarinflytandet i de tjänster som utförs. Detta har sedan tidigare identifierats som en viktig åtgärd för att påverka brukarnas nöjdhet. På kommunens särskilda boenden finns ansvariga som bistår med att arrangera aktiviteter för brukarna under veckodagar och helger vilket är ett framgångsrikt koncept. Anhörigrådsträffar genomförs kontinuerligt och är mycket uppskattade. Sammantaget finns det goda skäl att anta att målet kommer att vara delvis eller helt uppnått vid årets slut.

Mål 6 – God service med gott bemötande ◆

Resultatuppdrag	Målnivå 2017	Resultat 2017	Resultat 2016	Baslinje 2015
Andelen medborgare som tar kontakt med kommunen via telefon och som får ett direkt svar på en enkel fråga ska öka	46,0%	*)	**)	41,0%
Den genomsnittliga handläggningstiden för att få ekonomiskt bistånd ska minska	19 dgr	*)	41 dgr	36 dgr

*) Uppföljning av styrtal sker i december.

**) Nytt resultatuppdrag. Beslut togs inför årsplan 2017.

Hög servicenivå är viktigt för att medborgare ska känna sig väl bemötta. Att kommunen verkar för ökad tillgänglighet i vidare mening har en positiv inverkan på måluppfyllelsen generellt. Arbetet med att förbättra servicen och bemötandet har fortsatt i hög takt genom det serviceprojekt som startade januari 2017. Projektet arbetar med att skapa förutsättningar för att erbjuda goda möjligheter att kontakta kommunen genom kontakt per telefon, besök eller e-post. Bland annat kommer en gemensam servicefunktion att etableras på Sambiblioteket och gemensamma riktlinjer kommer att upprättas där det framgår vad som förväntas av medarbetare i kundkontakter. Det arbete som genomförts under året förväntas avspeglar sig i en hög måluppfyllelse vid årets slut.

Mål 7 – Framtidens arbetsgivare ◆

Resultatuppdrag	Målnivå 2017	Resultat 2017	Resultat 2016	Baslinje 2015
Nöjd medarbetarindex ska öka	Index 82	*)	Index 81	Index 79

Andelen tillsvidareanställda kvinnor med heltidsanställning ska öka	80,0%	79,5%	79,2%	78,0%
Sjukfrånvaron ska minska	7,0%	7,3%	7,8%	10,1%

*) Uppföljning av styrtal sker i december.

Den ackumulerade sjukfrånvaron inom socialnämndens verksamheter har minskat till 7,29 procent (jan-jul) vilket är en förbättring med 0,57 procentenheter jämfört med samma period 2016. Arbetet med förbättrat rehabiliteringsarbete och frisknärvarofrämjande åtgärder är en del av förklaringen. För kommunen totalt uppgår sjukfrånvaron till 6,23 procent vilket är en förbättring med 0,21 procentenheter i jämförelse med samma period 2016.

Andelen tillsvidareanställda kvinnor med heltidsanställning har ökat marginellt med 0,29 procent. Ett omfattande och långvarigt arbete har bedrivits i syfte att skapa en modell för att åstadkomma fler heltidsanställningar. Nödvändiga politiska beslut har nu tagits och processen har påbörjats med att ge förutsättningar till heltidsanställningar för alla i organisationen. Inom socialförvaltningen finns de flesta deltidstjänsterna idag, och beslutet kommer påverka måluppfyllelsen i positiv riktning då majoriteten av medarbetarna där är kvinnor.

Förmågan att möta framtiden med rätt kompetens är den största och viktigaste utmaningen för kommunen som arbetsgivare och en strategisk fråga för hela organisationen. I en komplex verksamhet är både attityder och kunskap basen för engagerade medarbetare som upplever att de både kan och vill bidra till en positiv utveckling.

Ett viktigt anslag är att kommunen ska vara en attraktiv arbetsgivare för såväl nuvarande som potentiella medarbetare. En organisationskultur som varmt värnar sina befintliga medarbetare och välkomnar nya ger en positiv bild av Härnösands kommun som arbetsgivare.

Betydelsen av att ha ett starkt arbetsgivarvarumärke har aldrig varit större än nu. Härnösand ska uppfattas som en handlingskraftig, nytänkande och engagerad kommun och arbetsgivare. I detta sammanhang är samverkansavtalet med Mittuniversitetet en viktig komponent. Genom avtalet tillförs kommunen forskning och kunskap som renderar i tillämpning av nya metoder och konkreta lösningar på utmaningar och behov.

Sammantaget bedöms målet vara delvis uppfyllt vid årets slut.

Mål 8 – Välskött och stabil ekonomi ■

Resultatuppdrag	Målnivå 2017	Resultat 2017	Resultat 2016	Baslinje 2015
Resultatöverskott i procent av skatter, statsbidrag och utjämning	1,0%	*)	1,0%	0,1%
Samtliga nämnder och styrelser ska följa budget	5 av 5	3 av 5	4 av 5	5 av 5

*) Uppföljning av styrtal sker i december.

Resultatöverskottet når i prognosen inte upp till målet i procent av skatter, statsbidrag och utjämning. Detta beror på ökade pensionskostnader och en över- och underskottshantering som minskat det budgeterade resultatet. Detta innebär att kommunen inte klarar att nå god ekonomisk hushållning för år 2017.

Vid delårsbokslutet har tre av fem nämnder ett positivt utfall gentemot budget. Skolnämnden och socialnämnden har ett minusresultat. Båda dessa nämnder kommer att upprätta en handlingsplan för att nå budgeterat resultat på helåret. ■

Finansiell analys

Kommunen

Härnösands kommun redovisar för andra tertialet ett positivt resultat på +30,0 mnkr exklusive semesterlöneskulden. Samma resultatmätt för samma period 2016 var +24,7 mnkr. Det innebär att det löpande driftresultatet har förbättrats med +5,3 mnkr. Detta förklaras bland annat av ökade skatteintäkter och generella statsbidrag avseende flyktingsituationen. Det täcker de ökade kostnaderna, men nettokostnadsutvecklingen är på en hög nivå vilket är oroande. Verksamheter såsom grundskola, gymnasieskola, förskola och näringslivsfrämjande åtgärder ökar mest inom kommunen. Prognostiserat resultat är +6,0 mnkr, vilket är 24,0 mnkr sämre än budget. Periodens investeringar uppgår till 30,1 mnkr, prognosen för året är beräknad till 83,5 mnkr. Självfinansieringsgraden uppgår till 294 %.

RESULTAT OCH KAPACITET

Resultat	Aug 2017	Aug 2016	Aug 2015
Resultat exkl. semesterlöneskuld, mnkr	30,0	24,7	9,4
Procent av skatteintäkter & statsbidrag, %	2,8	2,5	1,2
Resultat, mnkr	57,7	48,0	33,5
Procent av skatteintäkter & statsbidrag, %	5,4	4,9	3,6

Kommunens resultat för de första åtta månaderna uppgick till 57,7 mnkr (aug 2016: 48,0 mnkr), en förbättring med 9,7 mnkr. Semesterlöneskulden varierar kraftigt under året och är som lägst i augusti. Resultatet exklusive förändringen av semesterlöneskulden är 30,0 mnkr (aug 2016: 24,7 mnkr), en förbättring med 5,3 mnkr.

Nämndernas nettokostnader uppgår till -989 mnkr (aug 2016: -933 mnkr), en ökning med 56 mnkr (6 %). Intäkterna har ökat med 26 mnkr, där bidragen har ökat mest. Bidrag från Migrationsverket står för 54 % av de externa verksamhetsintäkterna, vilket är en viktig inkomstkälla för kommunen. Kostnaderna har också ökat med 77 mnkr. Löner inkl. sociala avgifter står för mer än hälften av den ökningen.

Skatteintäkterna, generella statsbidrag och utjämning har ökat med 77 mnkr (5%). Av dessa är 19 mnkr (aug 2016: 6 mnkr) generellt statsbidrag gällande flyktingsituationen som kommunen fick 2015. 25 mnkr är generellt statsbidrag, välfärdsmiljarderna, för flyktingsituationen.

Finansnettot har försämrats med 7 mnkr, där ingår en överskottsutdelning från Kommuninvest på 1,9 mnkr samt att de finansiella kostnaderna för pensioner som är 8 mnkr högre än föregående år.

Nämnderna redovisar ett överskott för perioden på 8,8 mnkr (exkl. semesterlöneskuld, pensionskostnader och upplupna timlöner), en förbättring med 5,9 mnkr sedan april. Kommunstyrelsen har ett större överskott som beror på att några projekt inte har påbörjats eller nyligen börjats samt högre intäkter på Soludden. Inom skolnämnden redovisas ett underskott på -6,6 mnkr, vilket beror på ökade volymer som ger högre personalkostnader inom förskola och gymnasieskola och att allt fler väljer fristående huvudmän. Socialnämnden redovisar ett underskott på -7,6 mnkr, vilket beror på högre placeringskostnader samt ökade volymer inom hemtjänst som ger ökade personalkostnader. I avsnittet verksamhetsberättelser finns en mer utförlig analys.

(mnkr)	Nettokostnad aug-17	Skattemedel aug-17	Resultat aug-17	Resultat apr -17
Kommunstyrelse inkl KF	-82,3	104,5	22,1	14,7
Arbetslivsförvaltningen	-37,8	39,1	1,2	-1,2
Samhällsnämnden	-111,9	111,6	-0,3	-4,6
Skolnämnden	-383,6	377,0	-6,6	-1,8
Socialnämnden	-370,2	362,6	-7,6	-4,4
Summa nämnder	-985,9	-994,8	8,8	2,9

Balanskravsutredning prognos helår (Mnkr)	Augusti 2017	April 2017
Kommunens resultat	6,0	17,6
Samtliga realisationsvinster	-1,0	-1,0
Vissa reavinster enligt undantagsmöjligheter	0	0
Vissa reaförluster enligt undantagsmöjligheter	0	0
Orealiserade förluster i värdepapper	0	0
Återföring av realiserade förluster i värdepapper	0	0
Årets resultat efter balanskravsjustering	5,0	16,6
Medel till resultatutjämningsreserv	0	0
Medel från resultatutjämningsreserv	0	0
Årets balanskravsresultat prognos	5,0	16,6

Kommunallagen anger att intäkterna minst ska överstiga kostnaderna i både budget och utfall. Ett eventuellt underskott mot balanskravet ska återställas inom de kommande tre budgetåren. Kommunens resultatprognos för 2017 är +6,0 mnkr. Från resultatet ska reavinster avräknas vilket är budgeterat till 1,0 mnkr. Det prognostiserade balanskravet är beräknat till +5,0 mnkr.

Intäkt- och kostnadsutveckling

(Förändring i procent)	Aug 2017	Aug 2016	Aug 2015
Verksamhetens intäkter	10,5	36,8	4,4
Verksamhetens bruttokostnader	6,9	8,6	3,6
Skatteintäkter och statsbidrag	7,8	5,1	3,2
Verksamhetens nettokostnad	6,0	3,0	3,4

För att leva upp till god ekonomisk hushållning bör nettokostnaderna inte öka i snabbare takt än skatteintäkterna och statsbidrag. Skatteintäkterna och statsbidrag har ökat med 7,8 % (77 mnkr), en förbättring med 2,7 procentenheter sedan augusti 2016. 2015 erhöll kommunen 69,6 mnkr i tillfälligt statsbidrag för flyktingsituationen där 7,5 mnkr användes 2015, resterande del fördelades med 20,7 mnkr per år 2016-2018. Augusti 2016 hade 5,8 mnkr använts och för augusti 2017 19,3 mnkr. Av 19,3 mnkr ingår pengar från 2016 och 2017.

Verksamhetens intäkter har ökat sedan föregående år men inte i samma takt. Periodens ökning blev 10,5 %, en försämring med 26,3 procentenheter. Ökningen mellan åren blev 26 mnkr. Bidragen har ökat mest, med 12 mnkr. Det är framför allt bidrag från Migrationsverket som står för mer än hälften av kommunens erhållna bidrag. Intäkter för hyror har också ökat som till stor del härrör till asylboendet Soludden.

Verksamhetens bruttokostnader har ökat med 6,9 %, vilket är 77 mnkr. Jämfört med föregående år har kostnaderna minskat med 1,7 procentenheter. Trots det är ökningstakten väldigt hög, vilket medför en risk att kommunen på sikt kan få högre kostnader än intäkter. Det är framförallt löner inkl sociala avgifter som ökar mest med 46 mnkr. Detta beror bland annat på den årliga löneöversynen, utökad antal lärare och elevassistenter i grundskolan pga fler elever, fler barn inom förskola samt ökade lönekostnader inom gymnasieskola. Köp av huvudverksamhet har också ökat med 15 mnkr, där gymnasieskolan ökat mest med 7 mnkr. Köp av platser inom förskola och grundskola ökar också. Köp av verksamhet i kommunen toppas av förskola (27 mnkr) följt av äldreomsorg (25 mnkr).

Totalt har nettokostnadsutvecklingen ökat med 6 %, efter två års inbromsning 2016 och 2015. Den extremt höga nivån beror på att kostnaden försätter ligger högt medan intäkterna har börjat

mattas av. Trots det så täcker skatteintäkterna och statsbidrag-sökningen (7,8 %) nettokostnadsökningen. Det är tack vare att kommunen har pengar kvar av det tillfälliga stöd för flyktingsituationen, utan dessa skulle inte skatteintäkter och statsbidrag täcka nettokostnadstillväxten.

Nettokostnadsandel av skatteintäkter och statsbidrag

(Procent)	Aug 2017	Aug 2016	Aug 2015
Verksamhetens intäkter & kostnader (netto)	90,3	92,2	94,5
Avskrivningar	2,9	2,5	2,1
Nettokostnadsandel före finansnetto	93,1	94,7	96,6
Finansnetto	1,1	0,4	1,1
Nettokostnadsandel efter finansnetto	94,2	95,1	97,7
Jämförelsestörande poster (netto)	0,3	0,0	-1,3
Nettokostnadsandel	94,6	95,1	96,4

För att uppnå och vidmakthålla en god ekonomisk hushållning krävs en balans mellan intäkter och kostnader. Denna balans kan mätas genom nettokostnadsandelen som innebär att samtliga löpande kostnader, både exklusive och inklusive finansnetto relateras till kommunens skatteintäkter och generella statsbidrag. Generellt brukar en nettokostnadsandel på 97-98 % ses som god ekonomisk hushållning, eftersom då klarar de flesta kommuner av att över en längre tidsperiod finansiera sina reinvesteringar och nödvändiga nyinvesteringar.

Verksamhetens intäkter och kostnader tog i anspråk 90,3 % av skatteintäkter och statsbidrag, vilket är en minskning med 1,9 procentenheter. En förklaring är att skatteintäkter och statsbidrag har ökat. Avskrivningarna, periodiserade kostnader för investeringar, tog i anspråk 2,9 %, vilket är 0,4 procentenheter högre än föregående år. Det beror på högre investeringsnivå de senaste åren.

Finansnettot hamnade på 1,1 % en försämring med 0,7 procentenheter. Det beror bland annat på att de finansiella kostnaderna på pensioner har ökat.

Kommunens nettokostnader efter finansnetto tog i anspråk 94,6 %, vilket är en förbättring på 1,3 procentenheter.

Investeringar	Aug 2017	Aug 2016	Aug 2015
Investeringsvolym, mnkr	30,1	24,4	82,5
Investeringsvolym efter avdrag för investeringsinkomster, mnkr	30,1	24,4	82,5
Investeringsvolym/skatteintäkter, %	3,9	3,3	11,5
Självfinansieringsgrad av årets investeringar, %	293,7	301,2	64,6

Kommunens investeringar uppgår i augusti 2017 till 30,1 mnkr vilket är något högre jämfört med augusti 2016. Budget för året uppgår till 82,4 mnkr (Budget 69,3 mnkr + 13,1 mnkr i över/underskottshantering från föregående år). Utfallet tertial 2 mot budget är lågt vilket det har varit de senaste åren då många av projekten inte har fakturerats i den takt de upparbetats och kommer att avslutas och slutdebiteras under hösten.

Av de totala investeringarna på 30,1 mnkr avser 40 % infrastruktur. Några av de största projekten är Strandängsvägen, Bro och GC Bildhuggaren och Verkstadsvägen. 7 % av investeringarna avser idrott och kultur där den största investeringen är ny ventilation på Höglåttan. Övriga investeringar uppgår till 53 % och avser främst ▶

inköp av datorer till skolan och utrustning till restaurangskolan för internleasing via Internbanken, passersystem ARX till gymnasiet, utrustning vid ombyggnation av gymnasiet samt installationer och anpassningar vid IFO:s flytt till nya lokaler. Prognosen beräknas till 83,5 mnkr vilket är 1,1 mnkr över budget. Ökningen beror på investeringarna i IFO:s nya lokaler som inte fanns med i budget.

RISK OCH KONTROLL

Likviditet	Aug 2017	Aug 2016	Aug 2015
Likviditet, %	49,9	41,8	48,0
Rörelsekapital, mnkr	-170,7	-255,7	-100,5
Varav semesterlöneskuld	41,3	44,1	42,1

Den kortsiktiga betalningsförmågan, kassalikviditeten, uppgår till ca 50 %, en förbättring med 8 procentenheter. Normalt eftersträvas ett riktvärde på 100 % för kassalikviditet. Rörelsekapitalet uppgår till -170,7 mnkr, varav semesterlöneskulden är på 41,3 mnkr. En oförändrad eller ökad kassalikviditet i kombination med en oförändrad eller förbättrad soliditet är ett tecken på att kommunens totala finansiella handlingsutrymme har förstärkts. En viss förstärkning visar detta bokslut tack vare ett positivt resultat.

Soliditet	Aug 2017	Aug 2016	Aug 2015
Soliditet, %	-13,8	-16,3	-21,0
Eget kapital, mnkr	-129,6	-153,8	-169,6

Soliditeten är ett mått på kommunens långsiktiga finansiella handlingsutrymme. Ett kriterium för god ekonomisk hushållning är att soliditeten över en längre period inte försvagas utan utvecklas i positiv riktning. I Härnösands kommuns soliditetsmått inkluderas kommunens hela pensionsförpliktelse (fullfunderingsmodellen). Kommunens soliditet är -13,8 % vilket är en förbättring med 2,5 procentenheter. Det beror på ett bra resultat det första åtta månaderna. Soliditeten i genomsnitt bland svenska kommuner är cirka 7 %.

Låneskuld	Aug 2017	Aug 2016	Aug 2015
Låneskuld, mnkr	170	150	100

Låneskulden uppgår 2017-08-31 till 170 mnkr då nytt lån togs på 20 mnkr under första tertiet som ersatte tidigare checkräkningskredit. Alla lån förfaller under 2018, 70 mnkr före 2018-08-31 och 100 mnkr under hösten 2018. För att undvika ytterligare upplåning till investeringar bör kommunen ha ett resultat på ca 36 mnkr. Räntan ligger fortsatt lågt.

Borgensåtagande

Kommunens borgensåtagande 2016 var 1 197,8 mnkr. 98 % beror på borgen som har tecknats för lån tagna i de helägda kommunala bolagen. Borgensåtagande utanför koncernen uppgår till 24,3 mnkr. Kommunen tar ut en borgensavgift på 0,4 % och till och med augusti är den finansiella intäkten på 3,1 mnkr. Målet är att minska och på sikt avsluta ingångna borgensåtaganden som ligger utanför kommunen och dess bolag.

Pensionsåtagande

(mnkr, inklusive löneskatt)	Aug 2017	Aug 2016	Aug 2015
Avsättningar pensioner	115	107	98
Avsättning särskild ålderspension	0	1	1
Avsättning pensioner före 1998	719	758	794
Summa	834	866	893
varav pensionsstiftelse	-236	-243	-239

Härnösand redovisar från och med 2005 hela sin pensionskulld i balansräkningen. Detta ger en mer rättvisande bild av kommunens ekonomiska ställning. Kommunens totala pensionsåtagande i balansräkningen uppgår till 834 mnkr inklusive löneskatt, varav i pensionsstiftelse -236 mnkr inkl löneskatt. Pensionskulden har minskat med 21,7 mnkr från årsskiftet.

2009 bildades Mellersta Norrlands Pensionsstiftelse för att trygga delar av det pensionsåtagande kommunen har och under 2009 och 2010 överfördes pensioner för personer födda före 1940 till ett belopp av 130,6 mnkr. Pensionerna tillhörde till största del avsättningen för pensioner före 1998. I december 2013 överfördes pensioner för personer födda 1940-1942 till ett belopp av 88,5 mnkr. Totalt är 243 mnkr tryggt i pensionsstiftelsen.

Kommunen har erhållit gottgörelse för 2014 och 2015 från pensionsstiftelsen avseende pensionsutbetalningar. Kommunen har inga planer på att begära gottgörelse för i år.

Kommunen håller på att se över pensionskuldsredovisningen.

Helårsprognos, budgetavvikelse

(mnkr)	Aug 2017	Apr 2017	Utfall aug 2017
Kommunstyrelsen	11,2	11,7	22,1
Arbetslivsnämnden	0,0	0,0	1,2
Samhällsnämnden	0,6	0,4	-0,3
Skolnämnden	-9,3	-13,1	-6,6
Socialnämnden	-7,6	0,0	-7,6
Avvikelse nämnder	-5,1	-1,0	8,8

Nämndernas utfall per sista augusti är +8,8 mnkr, prognosen för helåret uppgår till -5,1 mnkr, vilket blir en minskning med 13,9 mnkr. Resultatprognosen i augusti jämfört med prognosen i april visar en försämring på 4,1 mnkr. Socialnämnden som har gått från att klara budgeten till ett underskott på -7,6 mnkr. Skolnämnden har förbättrat sin prognos med 3,8 mnkr, men prognostiserar ett underskott på -9,3 mnkr.

KOMMUNSTYRELSEN (+11,2 MNKR) prognostiserar ett överskott på 11,2 mnkr. Överskottet beror dels på att projektmedel inte kommer att upparbetas i den omfattning som det budgeterats för under året vilket ger ett överskott på 10,5 mnkr. Prognosen har också påverkats av högre kostnader för Technichus på 4,3 mnkr och att Soludden prognostiserar ett överskott på 8 mnkr.

ARBETSLIVSNÄMNDEN (0,0 MNKR) prognostiserar att hålla budet. Förutsättningar för det är bland annat att vuxenutbildningen är återhållsam med personalkostnader och att försäljningen av uppdragsutbildningar hålls på en hög nivå. Beredskapsanställningar är högre än budget men vägs upp av ökade intäkter från projektmedel, Arbetsförmedlingen samt tolkuppdrag. ▶

SAMHÄLLSNÄMNDEN (+0,6 MNKR) prognostiserar ett resultat på +0,6 mnkr vid årets slut. Trafikverksamheten prognostiserar ett resultat på -3,4 mnkr, vilket beror på kostnader för skolskjutsar sedan 2014-2016 men vägs upp av projektmedel för subventionerad kollektivtrafik som inte sätter igång förrän senast januari 2018. Fritidsverksamheten tror på ett överskott på 2 mnkr vilket bland annat beror på att planerade fritidsgårdar inte är på plats.

SKOLNÄMNDEN (-9,3 MNKR) prognostiserar ett resultat på -9,3 mnkr. Grundskolan prognostiserar ett underskott på -8,7 mnkr. Det beror på ökat antal elever än budgeterat som ger ökade personalkostnader. Fler elever väljer också att gå till externa huvudmän som är dyrare.

SOCIALNÄMNDEN (-7,6 MNKR) prognostiserar ett resultat på -7,6 mnkr. Verksamheten för individ- och familjeomsorg har lagt en prognos på -13,1 mnkr. Underskottet beror på lägre intäkter och högre kostnader för externa placeringar. Hemtjänsten tror på ett underskott på 3,2 mnkr vilket beror på högre volymer av beviljade hemtjänstinsatser. Omsorg av funktionshindrade prognostiserar ett överskott på 3,1 mnkr då de senare lägger öppnandet av två boenden.

KOMMUNEN har ett budgeterat resultat på 30 mnkr (1,9 % av skatteintäkter och statsbidrag) 2017. Efter beslut från kommunfullmäktige fick arbetslivsnämnden 1 mnkr och socialnämnden 5,1 mnkr i över- och underskottshantering, totalt 6,1 mnkr. Kommunfullmäktige har även tagit beslut om finansiering av upprustningen av bärigheten vid Djuphamnens kaj på 5 mnkr som belastar rörelsekapitalet. Beslut har också tagits om ramhöjning på sammanlagt 1,3 mnkr. Sammantaget ger detta en justerad budget på 17,5 mnkr (1,1% av skatteintäkter och statsbidrag). Resultatprognosen för helåret 2017 är beräknad till 6 mnkr. Det är en försämring mot budget med 24 mnkr och ett resultat på 0,4 % av skatteintäkter och statsbidrag.

Avvikelsen mellan budget och prognos beror på:

VERKSAMHETERNAS NETTOKOSTNAD: -19,0 mnkr sämre än budget, se ovan redovisning av nämnderna.

SKATTEINTÄKTER/GENERELLA STATSBRAG: +6,2 mnkr.
Minskade skatteintäkter och ökade statsbidrag bland annat för flyktingsituationen.

FINANSNETTO: +1,3 mnkr bättre än budget som beror på något högre finansiella intäkter, ingen gottgörelse från pensionsstiftelsen samt lägre räntekostnader på pensioner än budgeterat.

REDOVISNINGSPRINCIPER

Kommunen följer samma redovisningsprinciper som i årsredovisningen 2016.

FRAMTID

Det ekonomiska resultatet för andra tertiet 2017 uppgår till plus 30 mnkr exklusive semesterlöneskulden och 57,7 mnkr inklusive semesterlöneskulden. Kommunens ledningsgrupp arbetar för tydlig styrning och att åtgärder vidtas som behövs för att kommunen ska klara en väl underbyggd prognos för 2017. För att Härnösands kommun skall stå bra rustat inför kommande år krävs det att kommunen klarar av att lämna ett positivt resultat. Ett resultat på 3 procent

innebär att kommunen kan finansiera sina egna löpande investeringar och ha beredskap för om skatteunderlagsprognosen förändras eller om andra orsaker skapar ett plötsligt underskott i resultatet. Det är viktigt att kommunen har en väl balanserad budget där man vågar kraftfullt satsa på framtiden samtidigt som man hushållar med de ekonomiska resurserna. För att undvika framtida pensionspucklar så har en pensionsstiftelse etablerats och kommunen har utökat pensionsstiftelsens åtaganden till alla som är födda 1942 och tidigare. Mellersta Norrlands Pensionsstiftelse har nu ett kapital på ca 236 mnkr. Även kommunförbundet använder sig av pensionsstiftelsen för att säkerställa sin personals pension. Med ett eget kapital på -129,6 mnkr 2017 och en soliditet på -13,8 procent så är vägen lång att uppnå positiv soliditet. Detta kommer att ställa höga krav på att kommunen har kontroll på sin ekonomi, genom att lagd budget för 2017 inte överskrider och att kommunens förvaltningar kan samarbeta för att öka kvalitén. För att säkerställa kommunens processer så fokuserar samtliga förvaltningar på att etablera en fungerande intern kontroll process. Kommunens nya mål som är kopplade till resultatuppdrag på varje förvaltning innebär att kommunfullmäktige får lättare att följa upp hur målarbetet fortskrider under året. ■

Finansiell analys

Koncernen

Koncernens resultat efter finansiella poster uppgår för andra tertialet 2017 till 85,4 mnkr vilket är en förbättring med 14,2 mnkr jämfört med samma period 2016 då resultatet uppgick till 71,2 mnkr. Förbättringen av resultatet beror både på kommunen och bolagens förbättrade resultat.

Koncernens verksamhet

Huvuddelen av de hårda verksamheterna såsom fastighets-, vatten- och avlopps- samt gatuverksamhet bedrivs i bolagsform i de två helägda kommunala koncernerna AB Härnösandshus samt Härnösand Energi & Miljö AB (HEMAB). De mjuka verksamheterna såsom skola, vård och omsorg finns i kommunen.

I den sammanställda redovisningen ingår AB Härnösandshus, HEMAB samt Räddningstjänstförbundet Höga Kusten Ådalen där kommunens andel uppgår till 33 %. Resterande del ägs till lika delar av Kramfors och Sollefteå kommuner.

I kommunkoncernen ingår även Invest i Härnösand AB (100%), Stiftelsen Länsmuseum i Västernorrland (30%) samt Höga Kusten Destination AB (25%). Dessa har undantagits från den sammanställda redovisningen då de inte uppfyller villkoren, se redovisningsprinciper årsredovisning 2016. I juni 2017 har samtliga aktier i Technicus i Mitt Sverige AB (100%) överlåtits till Invest i Härnösand AB.

RESULTAT OCH KAPACITET

Årets resultat Koncernen

	Aug 2017	2016	Aug 2016
Årets resultat före skatt, mnkr	85,4	49,1	71,2
Årets resultat efter skatt, mnkr	85,4	44,5	71,2
Årets resultat efter skatt och exkl. jämförelsestörande poster, mnkr	85,4	46,5	71,2

Koncernens resultat uppgår för andra tertialet 2017 till 85,4 mnkr vilket är en förbättring jämfört med samma period 2016. Det är ökade intäkter främst i form av bidrag som har förbättrat kommunens resultat. Även bolagen har förbättrat sina resultat. Härnösandshus har samma nivå på intäkterna men har minskat sina finansiella

kostnader. Hemab och Räddningstjänstförbundet har båda ökat sina intäkter samtidigt som de har lyckats hålla ner sina kostnader.

Resultat och avkastning på eget kapital enligt koncernens ägarförhållande i respektive koncernbolag

	Aug 2017	2016	Aug 2016
AB Härnösandshus, mnkr	7,1	6,2	5,2
AB Härnösandshus, % av eget kapital	3,1	2,8	2,4
HEMAB, mnkr	20,1	15,7	16,9
HEMAB, % av eget kapital	7,3	6,5	6,6
Räddningstjänsten, mnkr	0,4	0,5	1,1
Räddningstjänsten, % av eget kapital	12,5	17,1	30,9

RESULTAT OCH KAPACITET

Likviditet

	Aug 2017	2016	Aug 2016
Balanslikviditet, %	50	51	58
Rörelsekapital, mnkr	-271,9	-304,3	-241,2

Likvida medel uppgår till 128,1 mnkr per augusti 2017 vilket är en minskning med 17,3 mnkr från augusti 2016 (145,4 mnkr). Kommunen har ökat sina likvida medel medan bolagen har minskat sin behållning.

Om balanslikviditeten överstiger 100 procent innebär det att koncernens kortfristiga skulder är mindre än de kortfristiga fordringarna. Rörelsekapitalet visar koncernens finansiella styrka. Koncernens kortfristiga skulder överstiger precis som 2016 omsättningstillgångarna. ▶

Låneskuld till kreditinstitut

	Aug 2017	2016	Aug 2016
Låneskuld, mnkr	1262	1 253	1209
Andel lån som förfaller till betalning, %			
Inom år 1	18	14	39
Inom år 2 - 5	74	7	60
Efter år 5	8	79	1

Koncernens låneskuld har ökat något jämfört med 2016 och uppgår till 1 262 mnkr. Hemab har minskat sin låneskuld medan Kommunen har tagit ett nytt lån på 20 mnkr under våren 2017. Härnösandshus låneskuld har också ökat något.

Det finns ingen gemensam policy i koncernen för upplåning men i ägardirektiven för AB Härnösandshus och HEMAB framgår att bolagen ska följa kommunens finanspolicy samt ett förbud mot att pantsätta tillgångar för att ta upp lån. 2005 togs beslut om att varje år ange borgenstak för de helägda kommunala bolagen samt för Härnösands Folkhögskola.

Den höga skuldsättningen gör koncernen känslig för förändringar på finansmarknaden. En viktig faktor i detta fall är givetvis räntekostnaderna på gamla lån, men också möjligheten till att skaffa nya medel till bra ränta. Det fortsatt låga ränteläget har även under 2017 bidragit till en låg räntekostnad.

KONCERNENS MELLANHAVANDEN**Ekonomiska engagemang i bolagen, mnkr**

Försäljning	Aug 2017		2016		Aug 2016	
	Köpare	Säljare	Köpare	Säljare	Köpare	Säljare
Härnösands kommun	49,6		66,4		53,9	
Härnösands Energi & Miljö AB		6,4		9,4		5,7
AB Härnösandshus		26,7		49,2		32,6
Räddningstjänsten		16,5		7,8		15,6

Borgensprovision och räntor	Aug 2017		2016		Aug 2016	
	Kostnader	Intäkter	Kostnader	Intäkter	Kostnader	Intäkter
Härnösands kommun		4,7		4,9		3,3
Härnösands Energi & Miljö AB	2,3		2,5		1,6	
AB Härnösandshus	2,4		2,4		1,7	
Räddningstjänsten						

Lån	Aug 2017		2016		Aug 2016	
	Givare	Mottagare	Givare	Mottagare	Givare	Mottagare
Härnösands kommun	0,8		1,5		1,8	
Härnösands Energi & Miljö AB						
AB Härnösandshus		0,8		1,5		1,8
Räddningstjänsten						

Borgen	Aug 2017		2016		Aug 2016	
	Givare	Mottagare	Givare	Mottagare	Givare	Mottagare
Härnösands kommun	1 173,5		1 173,5		1 151,1	
Härnösands Energi & Miljö AB		562,9		562,9		568,2
AB Härnösandshus		610,6		610,6		582,9
Räddningstjänsten						

Kommunens ekonomiska engagemang i bolagen är i stort sett lika åren 2016 och 2017. Precis som de senaste åren har kommunen under 2017 tagit ut en borgensprovision på 0,4 procent av bolagen. ■

Medarbetare Kommunen som attraktiv arbetsgivare

Värdegrund

Värdegrunden är en plattform för allt kommunen gör, både externt och internt. När alla tar ansvar för att värdegrunden omsätts i vardaglig handling kan en hållbar och utvecklande kommun skapas.

Värdegrunden har tagits fram av medarbetare och chefer. Den uttrycks genom ledorden **KUND-ANSVAR-GLÄDJE** och kan beskrivas enligt följande:

KUND: *Jag möter våra kunder med respekt och god service.
Vi är lyhörda och för en dialog med våra kunder.*

ANSVAR: *Jag tar ansvar för våra mål och respekterar fattade beslut.
Vi arbetar kontinuerligt med att förbättra vår verksamhet.*

GLÄDJE: *Jag har en positiv inställning till alla människor jag möter.
Vi samarbetar genom att se och bekräfta varandra.*

Under de första två tertialen 2017 har insatser gjorts för att utveckla organisationskulturen. Det är ett omfattande och långsiktigt arbete som bedrivs utifrån varje förvaltnings förutsättningar. Syftet är att skapa bra dagar för invånare och kunder, samt att Härnösand ska uppfattas som *en* kommun.

Ledarskap

Härnösands kommun har som ett av åtta övergripande mål att bli framtidens arbetsgivare. Därför strävar Härnösand kommun efter att vara och bli en föregångare som arbetsgivare. Det innebär bland annat en förväntan att våra chefer klarar att skapa en organisation med en god organisationskultur där en hållbar framtid byggs. Det arbetet ska ske tillsammans med medarbetarna.

Under de första två tertialen 2017 har fokus vilat på:

- Att ge möjlighet till kompetensutveckling till kommunens chefer via webbportalen IKnow.
- Att utforma en utbildningskatalog med valbara utbildningar för chefer.
- Att varje månad bjuda in nya chefer till information på HR-avdelningen.
- Att fortsätta implementera chefsguiden

Medarbetarskap

Utifrån uppdraget ska mesta möjliga värde och bästa upplevda servicekvalitet skapas för invånare och kunder. För att göra detta behövs medarbetare som är såväl kompetenta som motiverade.

Med begreppet medarbetarskap avses en aktiv och ansvarstagande roll. Medarbetarskapet står även för en ambition. En ambition som innebär att medarbetarens relation till arbetet och arbetsgivaren i stort bidrar till utveckling. I framtiden ska medarbetarskapet bli en ännu tydligare utvecklingskraft för kommunen.

Under de första två tertialen 2017 har:

- Uppföljning skett av Medarbetarenkät 2016 med HME-frågor (Hållbart medarbetarengagemang) som fokuserar på områdena motivation, ledarskap och styrning.
- Planering pågått inför ett förslag på en likabehandlingspolicy med tillhörande jämställdhetsprogram och mångfaldspolicy.

Arbetsmiljö och hälsa

Ambitionen är att alla arbetsplatser i organisationen ska vara hälsofrämjande. En central del är att fokusera på god hälsa, arbetsglädje och engagemang. Därför är det viktigt att arbeta bredare och mer medvetet med hälsofrämjande åtgärder. Basen i utvecklingsarbetet är ett ledarskap med insikt om såväl den fysiska som den organisatoriska och sociala arbetsmiljöns betydelse. Målet är att säkerställa att arbetsmiljöarbetet bedrivs med utgångspunkt från gällande lagstiftning och i enlighet med kommunens arbetsmiljöpolicy.

Under de första två tertialen 2017 har arbete riktats mot:

- Planering för genomförande av flertal utbildningar för chefer gällande Arbetsmiljöverkets nya föreskrift om organisatorisk och social arbetsmiljö.
- Införande av ny rutin för medarbetare att rapportera tillbud och olycksfall i systemet KIA.
- Fortsatta uppföljnings- och dialogmöten med företagshälsovården och Försäkringskassan i syfte att förebygga ohälsa och nå minskad sjukfrånvaro.
- Stärka chefer och skyddsombud genom en påbörjad ny arbetsmiljöutbildning. ▶

Sjukfrånvaro

Sjukfrånvaro av sammanlagd ordinarie arbetstid

(%)	jan-jul 2017	jan-jul 2016	jan-jul 2015
Totalt	6,23	6,44	7,13
Kvinnor	6,80	7,13	7,88
Män	4,80	4,66	5,07
29 år och yngre	4,98	5,83	6,55
30 - 39 år	5,00	5,48	5,30
40 -49 år	5,53	5,68	7,48
50 -59 år	7,18	6,80	7,97
60 år och äldre	7,96	8,41	7,23

Nämnder (%)	4,38	5,09	2,84
Kommunstyrelsen	5,09	4,68	4,29
Arbetslivsnämnden	5,17	4,77	3,28
Samhällsnämnden	6,13	6,13	6,09
Skolnämnden	7,29	7,86	10,16
Socialnämnden	7,29	7,86	10,16

Fotnot: Sjukfrånvaron redovisas ackumulerat för perioden januari till och med juli. Komplet data för senare delen av augusti 2017 finns tillgänglig först i oktober.

Medarbetarfakta

Medarbetare	aug-17	Andel kvinnor (%)	Andel män (%)	aug-16	aug-15
Tillsvidareanställda	1912	76,0	24,0	1875	1835
Varav heltidsanställda	1564	74,0	26,0		
Visstidsanställda	265			246	221
Totalt	2177			2121	2056

Fotnot: Ökningen av personal kan till stor del förklaras av tillströmningen av människor på flykt under de senaste åren.

Antal tillsvidareanställda Förvaltning	aug-17	aug-16	aug-15
Kommunstyrelseförvaltningen	208	200	176
Arbetslivsförvaltningen	69	66	63
Samhällsförvaltningen	71	70	70
Skolförvaltningen	757	728	715
Socialförvaltningen	807	811	811
Summa	1912	1875	1835

	aug-17	aug-16	aug-15
Lönekostnader	762 327	727 850	672 439

Fotnot: I lönekostnaderna ingår löner, personalomkostnader, pensioner och sociala avgifter (tkr).

FRAMTID

Förmågan att möta framtiden med rätt kompetens är den största och viktigaste utmaningen för oss som arbetsgivare och en strategisk fråga för hela organisationen. I en komplex verksamhet är både attityder och kunskap basen för engagerade medarbetare som upplever att de både kan och vill bidra till en positiv utveckling.

Ett viktigt strategiskt anslag är att kommunen ska vara en attraktiv arbetsgivare för såväl nuvarande som potentiella medarbetare. Att ha en organisationskultur som varmt värnar sina befintliga medarbetare samtidigt som man välkomnar nya medarbetare, ger en positiv bild av oss som arbetsgivare.

Betydelsen av att ha ett starkt arbetsgivarvarumärke har aldrig varit viktigare än nu. Vi vill uppfattas som en handlingskraftig, nytänkande och engagerad kommun och arbetsgivare.

Fokusområden

- Varumärke
- Kompensförsörjning
- Rätt till heltider
- Samverkan med externa aktörer ■

02

Verksamhets- berättelser

KOMMUNSTYRELSEN
-
SKOLNÄMNDEN
-
SOCIALNÄMNDEN

SAMHÄLLSNÄMNDEN
-
ARBETSLIVSNÄMNDEN
-
AB HÄRNÖSANDSHUS

HÄRNÖSAND ENERGI
& MILJÖ AB
-
RÄDDNINGSTJÄNSTEN
HÖGA KUSTEN-ÅDALEN

Verksamhetsberättelse

Kommunstyrelsen

VIKTIGA HÄNDELSER

ORGANISATION: Kommunstyrelsen har tillfälligt övertagit ansvaret för arbetslivsförvaltningen då arbetslivsnämnden upplöstes under senare delen av året.

DEMOKRATI OCH INFLYTANDE: Ett förslag till policy och riktlinjer för medborgarinflytande har tagits fram. Förslaget fokuserar bland annat på ungas och utlandsföddas inflytande, på att de traditionella medborgarförslagen ersätts med e-petitioner och på att en struktur utarbetas för att utveckla invånardialoger.

NÄRINGSLIV, BESÖKSNÄRING OCH UTVECKLING: Härnösands tillväxtstrategi mot år 2030 antogs i februari och ska ligga till grund för arbetet framåt. Strategin är en gemensam agenda vars målbild är: Företagsamma staden med den personliga livsmiljön.

Tillsammans med Härnösands Näringsliv Ekonomisk Förening (HNEF) har kommunen skapat en handlingsplan för näringslivsutvecklingen. Planens åtgärder utgår från kommunens tillväxtstrategi. Målet är att förbättra företagsklimatet och öka samverkan mellan näringsliv och kommun. Genomförandet regleras i avtal mellan kommunen och HNEF.

Flera samverkansprojekt pågår inom organisationen, och mellan kommunen och andra organisationer. Ett exempel är samarbetet med Arbetsförmedlingen som genom en kommande lokal överenskommelse ska fördjupas och förenkla arbetet med att säkra kompetensförsörjning och minska arbetslösheten.

Kommunen deltar tillsammans med 20 andra kommuner i landet i "Stora jobbstudien" genom Kairos Future. Det ger kommunen information om hur arbetslivet kommer att förändras globalt, nationellt och lokalt och vilka kompetenser som kommer att krävas i framtiden.

Genom ett långsiktigt samverkansavtal med Mittuniversitetet ska kommunen förstärka det egna utvecklingsarbetet. Projekt och förstudier pågår inom en rad olika verksamhetsnära områden.

Näringslivsenheten har tillsammans med Nyföretagacentrum och HNEF arbetat för att etablera Nyföretagacentrum i Härnösand. Arbetet fortsätter under hösten.

Härnösand fanns även i år med i omröstningen Sveriges bästa sommarstad på Reseguiden, Nordens största resesajt. Härnösand intog tredjeplatsen, vilket är den bästa placeringen hittills.

Ett nationellt fritidsbåtmuseum har etablerats i staden i samverkan mellan kommunen, Statens Maritima Muséer och Murberget Länsmuseum Västernorrland.

Nyproduktionen av bostäder har tagit fart. Inflyttning i Härnösandshus bostadsprojekt i Gådeå Strand påbörjades i augusti 2017. En ny bostadsförsörjningsplan är under uppsegling.

Våren 2017 anställde tillväxtavdelningen en näringslivsutvecklare med fokus på nyanlända som vill starta eller redan driver företag i Härnösand. Detta för att underlätta för ökad samverkan med nya eller etablerade företagare med utländsk bakgrund.

CENTRUMUTVECKLING: Under året har kommunen i samverkan med fastighetsägare verkat för att utveckla centrum med fokus på etableringar och handelsstråk, utomhusmiljö och utveckling av Handelsplats Härnösands nya organisation och verksamhet.

MEDARBETARE: Den nya arbetsmiljöpolicyn är ett tydligt stöd i arbetet med arbetsmiljön. Alla chefer och fackliga ombud ska delta i en arbetsmiljöutbildning under tre dagar. För att underlätta uppföljning av arbetsmiljöarbetet införs ett stödssystem (KIA). Under perioden har lönekartläggning påbörjats och kommer att slutföras under hösten. Internkontroll av pensionskategorier är genomförda.

DIGITALISERING: Under första halvåret 2017 byggdes trådlöst nät och IT-infrastruktur i gymnasieskolan, Wendela Hellmanskolan och socialförvaltningens nya lokaler. Kommunens trådburna nätverk är grundförutsättningen och bäraren av kommunikation men det trådlösa nätet expanderar i en oerhörd takt. Utifrån ett ▶

användarperspektiv är nu det trådlösa nätet viktigast. På torget har fritt wifi installerats. Utvecklingen av medborgarservice i form av nya e-tjänster går framåt. Digitalisering är ett prioriterat område. Under hösten ses skolans infrastruktur över i syfte att nyttja molntjänster i högre utsträckning och minska administrationen kring elevdatorer.

PLATSVARUMÄRKE OCH NY GRAFISK PROFIL: En logotype för platsvarumärket har tagits fram tillsammans med en varumärkesplattform. Plattformen inkluderar den kommunala organisationen och det gemensamma syftet är att stärka platsens och organisationens attraktivitet. Platsvarumärket har börjat exponeras i olika marknadsföringssammanhang. En ny grafisk profil kommer att bli klar under 2017 och syftet med den är att tydliggöra avsändaren och att koppla mot varumärkesplattformen.

EKONOMI: För att klara 2017 års budget infördes från den 1 juni och till vidare ett mjukt inköps-, rekryterings- samt resestopp. Kunskap om kommunal ekonomi måste fördjupas bland kommunens chefer och utbildningsinsatser kommer att genomföras med beslutsstödsystemet Äpplet som bas.

MÅL FÖR NÄMNDEN

Färgförklaring

- Redovisas annan period.
- Sämre än baslinjen.
- ◆ Bättre än baslinjen, men ej nått målet.
- Nått målet.

RESULTATUPPDRAG TILLDELADE FRÅN KOMMUNFULLMÄKTIGE:

Mål 1 – Attraktivt boende i unik livsmiljö

Medborgarnas bedömning av kommunen som en plats att bo och leva på ska öka	◆
--	---

I den årliga medborgarundersökning som mäter invånarnas upplevelser av kommunen ur olika perspektiv har Härnösand som plats att bo och leva på fått höga betyg flera år i rad. Utökad service och kontaktytor inom kultur-, förenings- och näringsliv är viktiga komponenter i detta. Exempelvis har Sambiblioteket utökat sin programverksamhet med aktiviteter som tolkats till flera olika språk för att inkludera såväl svenskar som nyanlända.

Kommunen har intensifierat marknadsföringen av kommunen som organisation och geografisk plats och genomför aktiviteter i syfte att stärka näringslivet och centrumutvecklingen, liksom möjligheterna till boende och företagande på landsbygden. Behovet av fler bostäder är stort. Ett bostadsförsörjningsprogram med tillhörande riktlinjer är därför under uppsegling. Syftet är bland annat ge en helhetsbild av vilka insatser som behövs för att tillgodose efterfrågan. Programmet ska ta avstamp i tillväxtstrategin.

Tre faktorer är särskilt viktiga för en fortsatt positiv utveckling inom målområdet: Den handlingsplan för näringsliv som nyligen antogs inom ramen kommunens tillväxtstrategi ska omsättas i praktiken, plats- och varumärkesplattformen ska ligga till grund för kommunens marknadsföring och kommunikation, och kommunens fortsatta strategiska arbete utifrån riktlinjerna i det kommande bostadsförsörjningsprogrammet ska genomföras.

Medborgarnas nöjdhet när det gäller trygghet ska öka	■
--	---

Det senast kända resultatet från 2016 påvisar behov av åtgärder för att medborgarna ska känna sig tryggare. Kommunens insatser har under året handlat om fortsatt arbete för ökad öppenhet, insyn och krisberedskap, fler väktare har anställts och en kontinuerlig dialog har förts med polisen. Trygghetsåtgärder har genomförts under skolavslutningsveckan och i samband med stadsfesten och enligt utvärdering av socialtjänst och polis har åtgärderna fallit förhållandevis väl ut.

Människors upplevelse av trygghet påverkas av många olika faktorer lokalt och globalt. I vilken mån kommunens pågående arbete för ökad trygghet ger avtryck i årets medborgarundersökning är svårt att säga.

Mål 2 – Växande näringsliv med mångsidig arbetsmarknad

Resultatet i Svenskt Näringslivs mätning av företagsklimatet ska öka	■
--	---

I april presenterade Svenskt Näringsliv delar av sin enkätundersökning om företagsklimatet i landets kommuner. I Härnösand besvarades enkäten av 82 aktörer och kommunen har fått ett lägre betyg på några av frågorna jämfört med ifjol. Årets slutgiltiga placering på rankinglistan presenteras i september. Den handlingsplan som upprättats tillsammans med HNEF (Härnösands Näringslivs Ekonomiska Förening) kommer att bidra till ett förbättrat resultat framgent. Handlingsplanens åtgärder utgår från den nyligt antagna tillväxtstrategin och har som mål att förbättra företagsklimatet och öka samverkan mellan näringsliv och kommun.

Härnösands tillväxtstrategi antogs i februari och ligger till grund för arbetet framåt. Strategin syftar till att skapa bästa möjliga framtid för människor och företag så att fler kan och vill bo, leva och verka i kommunen.

För att förstärka arbetet med näringslivsfrågor är det viktigt att Härnösands kommun ingår i olika samverkansprojekt. Med utgångspunkt från arbetsgivarperspektiv har ett närmare samarbete med Arbetsförmedlingen inletts. En lokal överenskommelse kommer att utarbetas och ska undertecknas av båda parter.

Kommunen deltar tillsammans med 20 andra kommuner i ”Stora jobbstudien” genom Kairos Future. Därigenom får kommunerna rapporter om förändringar i arbetslivet globalt, nationellt och lokalt och om vilka kompetenser som kommer att krävas i framtiden.

Mål 6 – God service med gott bemötande

Andelen medborgare som tar kontakt med kommunen via telefon och som får ett direkt svar på en enkel fråga ska öka.	●
--	---

Hög servicenivå är viktigt för att medborgare ska känna sig väl bemötta. Att kommunen verkar för ökad tillgänglighet i vidare mening har en positiv inverkan på måluppfyllelsen generellt. Arbetet med att förbättra servicen och bemötandet har fortsatt i hög takt genom det serviceprojekt som startade januari 2017. Projektet arbetar med att skapa förutsättningar för att erbjuda goda möjligheter att kontakta kommunen per telefon, besök eller e-post. Bland annat kommer en gemensam servicefunktion att etableras på Sambiblioteket och gemensamma riktlinjer kommer att upprättas där det framgår vad som förväntas av medarbetare i kundkontakter. Det arbete som genomförts under året förväntas avspeglade sig i en hög måluppfyllelse vid årets slut.

Mål 7 – Framtidens arbetsgivare

Nöjd medarbetarindex ska öka

En uppdaterad arbetsmiljöpolicy har utarbetats i nära samarbete med fackliga organisationer. Riktlinjer för rekrytering har kommunicerats till chefer i organisationen, som tydliggör processen för förankringsarbete tillsammans med personal och fack.

Vidare kommer arbete att bedrivas tillsammans med fackliga parter i den arbetsmiljöutbildning som nu startat. Utbildningen riktar sig till alla chefer och skyddsombud i organisationen och omfattar totalt tre heldagar. Målsättningen är att ge deltagarna kunskap om hälsofrämjande arbetsmiljö, om det ansvar som hör därtill och om hur det systematiska arbetsmiljöarbetet integreras i det dagliga.

Medarbetarskapet ges ett ökat fokus under året, både vid chefsdagar och under medarbetarveckan som förhoppningsvis ger ett ökat index i den medarbetarenkät som planeras mellan den 25 september och 10 oktober. Bedömningen är att målet kommer att vara delvis uppfyllt vid årets slut.

Andelen tillsvidareanställda kvinnor med heltidsanställning ska öka

Ett omfattande och långvarigt arbete har bedrivits i syfte att skapa en modell för att åstadkomma fler heltidsanställningar. Nu har nödvändiga politiska beslut tagits och processen har påbörjats med att ge förutsättningar till heltidsanställningar för alla i organisationen. Arbetet med implementeringsprocessen är påbörjat och ska vara klart den 31 december 2017. Därefter ska planen stämmas av årligen fram till den 31 maj 2021. Inom socialförvaltningen finns de flesta

deltidstjänsterna och måluppfyllelsen kommer att påverkas i positiv riktning då majoriteten av medarbetarna där är kvinnor.

Under första och andra kvartalet har en handlingsplan med ”aktiva åtgärder” skapats enligt förändringar i Diskrimineringslagen. Kravet på aktiva åtgärder omfattar samtliga diskrimineringsgrunder, det vill säga kön, könsöverskridande identitet eller uttryck, etnisk tillhörighet, religion eller annan trosuppfattning, funktionsnedsättning, sexuell läggning och ålder. Under hösten startar en obligatorisk utbildning inom området för alla chefer i organisationen. Under 2018 förväntas mer tydliga resultat av omställningen.

Mål 8 – Välskött och stabil ekonomi

Resultatöverskott i procent av skatter, statsbidrag och utjämning

Resultatöverskottet når i prognosen inte upp till målet i procent av skatter, statsbidrag och utjämning. Detta beror på ökade pensionskostnader och en över- och underskottshantering som minskat det budgeterade resultatet. Detta innebär att kommunen inte klarar att nå god ekonomisk hushållning för år 2017.

Samtliga nämnder och styrelser ska följa budget

Vid delårsbokslutet har tre av fem nämnder ett positivt utfall gentemot prognos. Skolnämnden och socialnämnden uppvisar ett minusresultat. Båda dessa nämnder kommer att upprätta en handlingsplan för att nå budgeterat resultat på helåret.

EKONOMI

Utfall

(mnkr)	Utfall jan-aug 2016	Utfall jan-aug 2017	Budget jan-aug 2017	Differens utfall/ budget
Intäkter	171,6	198,4	189,9	8,5
Varav tilldelade skattemedel	125,2	104,5	104,5	0,0
Varav interna intäkter	30,1	69,4	64,7	4,7
Varav externa intäkter	16,3	24,5	20,7	3,8
Kostnader	-161	-176,3	-189,9	13,6
Varav personalkostnader	-72,6	-76,6	-79,8	3,2
Varav köp av huvudverksamhet	-17,3	-21,5	-18,6	-2,9
Varav lokalhyra	-13,1	-21,4	-19,2	-2,2
Varav fastighets- och driftskostnader	-3,5	-2,2	-1,8	-0,4
Varav avskrivningar	-3,7	-4,8	-4,5	-0,3
Varav övriga kostnader	-50,8	-49,8	-66,0	16,2
Resultat	10,6	22,1	0,0	22,1

Kommunstyrelsen uppvisar ett resultat per den sista augusti på 22,1 mnkr i överskott. Överskottet beror dels på högre intäkter än budgeterat (externa såväl som interna), dels på mindre kostnader än budgeterat, främst inom kontoklasserna lämnade bidrag samt övriga främmande tjänster. Kostnader för projektet "Rätt till heltid" har budgeterats i sin helhet inom kontoklass lämnade bidrag och utgör den stora delen av denna budgetavvikelse då kostnader ännu inte upparbetats i enlighet med budgeterade medel.

Utfall per verksamhetsområde

(mnkr)	Utfall jan-aug 2016	Utfall jan-aug 2017	- varav skatte- medel	- varav intäkter	- varav kostna- der
Kommundirektör	0,2	0,9	2,8	1,8	-3,7
HR-avdelningen	3,9	1,0	14,9	0,1	-14,0
Ekonomiavdelningen	9,7	8,2	8,9	38,4	-39,1
Härnösand Hästsport Arena	-1,6	-1,1	0,2	3,5	-4,8
Soludden	-6,6	5,7	0,0	11,4	-5,7
Kansli- och utvecklingsenheten	0,7	3,0	7,7	1,1	-5,8
Kostenheten	0,9	-1,4	0,9	25,1	-27,4
Överförmyndarenheten	-0,1	1,1	4,1	3,0	-6,0
Serviceenheten	0,0	0,6	4,5	0,7	-4,6
Tillväxtavdelningen	0,3	0,5	12,1	3,9	-15,5
Kulturenheten	-0,3	-1,6	12,5	0,5	-14,6
Biblioteket	2,2	0,8	10,0	0,8	-10,0
Kommunikations- avdelningen	0,2	1,6	5,3	0,0	-3,7
IT-avdelningen	0,5	0,6	9,1	3,6	-12,1
Kommunfullmäktige	0,5	0,5	3,2	0,0	-2,7
Kommunstyrelse	-0,2	1,1	6,9	0,0	-5,8
Revision	0,3	0,5	1,3	0,0	-0,8
Valnämnd	0,0	0,1	0,1	0,0	0,0
Totalt	10,6	22,1	104,5	93,9	-176,3

KOMMUNSTYRELSEN använder sig av den modell för budgetering som innebär att budget varje månad är noll, dvs. att intäkter och kostnader budgeteras vara lika stora. Utfallet ovan visar periodens avvikelse mot budget.

KOMMUNSTYRELSENS ackumulerade budgetavvikelse är ett överskott på 22,1 mnkr. De flesta verksamheter visar en positiv avvikelse mot budget.

DEN POLITISKA VERKSAMHETEN uppvisar ett överskott på 2,2 mnkr, främst inom kommunstyrelsen.

HR-AVDELNINGEN uppvisar ett överskott på 1 mnkr för perioden, främst på grund av sjukskrivningar och tjänstledigheter.

EKONOMIAVDELNINGEN uppvisar ett överskott på 8,2 mnkr för perioden, främst beroende på att budgeterade medel för heltidsprojektet inte förbrukats i den omfattning som budgeterats. Detta utgör ett överskott på 6 mnkr. Upphandlings- och controllerenhetens överskott på 2,4 mnkr härleds till kostnader för arbetskraft (0,8 mnkr), övriga främmande tjänster (1,2 mnkr) samt till vakanta tjänster. Av resterande verksamheter uppvisar Technichus störst underskott med sammanlagt 2,7 mnkr.

HÄRNÖSANDS HÄSTSPORTARENA uppvisat ett underskott på 1,1 mnkr, till stor del beroende på felaktiga avskrivningskostnader samt mindre intäkter än budgeterat. Vidare har en del felkonteringar skett under året som kommer att rättas inför årsbokslutet.

SOLUDDENS ASYLBOENDE har för perioden ett överskott på 5,7 mnkr. Det beror på att avtalet med Migrationsverket har förändrats sedan budgeten upprättades.

KANSLI- OCH UTVECKLINGSENHETEN har ett överskott på 3,0 mnkr för perioden, delvis på grund av högre intäkter än budgeterat (0,5 mnkr) inom verksamheterna Krisberedskap och Kommunadministration. Resterande överskott härrör till verksamheten Kommunadministration och kostnadslagen arbetskraft (0,9 mnkr) samt övriga främmande tjänster (1,4 mnkr) vilka avser tilldelade medel för informationsenhet för nyanlända, ett arbete som ännu inte börjat generera kostnader fullt ut.

KOSTENHETEN uppvisar ett underskott på 1,4 mnkr hittills för perioden, trots mer intäkter än budgeterat (2,3 mnkr). Ökade volymer inom livsmedel har medfört högre kostnader (3,9 mnkr) än budgeterat. Kostenhetens portionspris har heller inte justerats under de senaste åren, medan inköpspris hos leverantör justerats i och med nya livsmedelsavtal.

ÖVERFÖRMYNDARENHETEN uppvisar ett överskott på 1,1 mnkr för perioden, vilket avser uppbokade förväntade intäkter från Migrationsverket främst inom verksamheten gode män för ensamkommande asylsökande barn.

SERVICEENHETEN uppvisar ett överskott på 0,6 mnkr då tilldelade medel inte används fullt ut.

TILLVÄXTAVDELNINGEN uppvisar ett överskott på 0,5 mnkr som främst avser arbetskraftskostnader. Enheten har ökade intäkter för perioden, främst i form av lokal- och markhyror, men också ökade lokalkostnader avseende Sambiblioteket.

KULTURENHETEN har ett underskott på 1,6 mnkr, vilket främst härleds till teaterverksamhetens kostnader för lokal och markhyror (0,8 mnkr), teaterverksamhetens lönekostnader (0,3 mnkr) samt konsthallens kostnader för arbetskraft (0,2 mnkr).

BIBLIOTEKET uppvisar ett överskott på 0,8 mnkr som fördelar sig jämnt över samtliga kostnadslag.

KOMMUNIKATIONS-AVDELNINGENS överskott på 1,6 mnkr avser budgeterade konsulttjänster inom projekt Varumärke (1,5 mnkr) som ej nyttjats under perioden.

IT-AVDELNINGEN uppvisar ett överskott på 0,6 mnkr, främst på grund av minskade kostnader för förbrukningsmaterial.

Prognos per verksamhetsområde

(mnkr)	Års- prognos 2017, apr	Års- prognos 2017, aug	-varav skatte- medel	-varav intäkter	-varav kost- nader
Kommundirektör	0,0	0,1	4,2	0,0	-4,1
HR-avdelningen	0,3	0,0	22,4	0,0	-22,4
Ekonomiavdelningen	8,1	4,5	13,4	59,4	-68,3
Härnösand Hästsport Arena	0,0	-0,2	0,4	5,7	-6,3
Soludden	6,6	8,0	0,0	16,0	-8,0
Kansli- och utvecklingsenheten	0,3	2,5	11,6	1,1	-10,2
Kostenheten	-1,3	-1,7	0,0	40,3	-42,0
Överförmyndarenheten	-1,1	-0,9	6,1	1,6	-8,6
Serviceenheten	0,0	-0,4	6,8	1,0	-8,2
Tillväxtavdelningen	-0,9	-0,3	18,2	2,5	-21,0
Kulturenheten	0,0	-0,3	18,5	0,5	-19,3
Biblioteket	0,0	0,0	15,0	1,2	-16,2
Kommunikations-avdelningen	0,2	0,0	7,6	0,0	-7,6
IT-avdelningen	-0,3	-0,3	13,6	6,5	-20,4
Kommunfullmäktige	0,0	0,0	4,1	0,0	-4,1
Kommunstyrelse	0,0	0,0	10,4	0,0	-10,4
Revision	0,0	0,0	1,9	0,0	-1,9
Valnämnd	0,0	0,2	0,1	0,0	0,1
Totalt	11,9	11,2	154,3	135,8	-278,9

Störst prognostiserat överskott återfinns inom ekonomiavdelningen (4,5 mnkr), Soluddens asylboende (8,0 mnkr) samt kansli- och utvecklingsenheten (2,5 mnkr). Störst prognostiserat underskott återfinns inom kostenheten (-1,7 mnkr) samt överförmyndarenheten (-0,9 mnkr).

EKONOMIAVDELNINGENS förväntade överskott beror på att avsatta medel för rätt till heltid inte beräknas nyttjas i planerad omfattning, vilket genererar ett överskott på 8,0 mnkr. Verksamhet Technichus prognostiseras ha 4,3 mnkr högre kostnader än budgeterat, och verksamhet ekonomiavdelning prognostiserar 1,3 mnkr lägre kostnader än budgeterat.

SOLUDDENS ASYLBOENDE prognostiserar ett överskott för helåret på 8 mnkr, ett överskott som genereras främst inom personalkostnader

och förbrukningsinventarier, där budgeterade kostnader hittills inte upparbetats.

KANSLI- OCH UTVECKLINGSENHETENS prognostiserade överskott på 2,5 mnkr beror främst på att budgeterade kostnader för informationsenhet för nyanlända, samt utvecklingsmedel för avtalsstrategi inte bedöms upparbetas i den omfattning de budgeterats under året.

KOSTENHETENS prognostiserade underskott beror på kostnadsökningar inom livsmedel, vilka inte matchas till fullo av intäktsökningar för ökad försäljning.

ÖVERFÖRMYNDARENHETENS prognostiserade underskott har uppkommit inom verksamhet förmyndare för ensamkommande barn, och har uppstått inom kostnadslag bidrag. Bakgrunden är ett förändrat regelverk hos Migrationsverket fr.o.m. juli och enheten har budgeterat kraftiga intäktsminskningar till följd av detta.

Investeringar

(mnkr)	Investering jan-aug 2017	Årsbudget 2017	Årsprognos 2017, apr	Årsprognos 2017, aug
Investeringsmedel KSF	3,7	2,8	4,4	4,4
Exploateringsmedel	0,5	3,0	3,0	2,8
Internbank	2,9	3,0	3,1	3,1
Kultur/Bibliotek	0,0	1,0	1,0	0,5
Ridhusanläggning	0,4	0,0	0,3	1,0
Totalt	7,5	9,8	11,8	11,8

Kommunstyrelsens investeringsbudget för 2017 har, efter beslut i kommunfullmäktige utökats med 2,0 mnkr, från 9,8 till 11,8 mnkr. Utökningen på 2,0 mnkr avser investering av utrustning till Navet, samt ljudanläggning till Rådhuset.

Kommunstyrelsen har investerat för 7,5 mnkr av årets budgeterade medel på 11,8. De största investeringarna under året avser inköp av datorer för internleasing via Internbanken (2,2 mnkr), passersystem till gymnasiet (2,2 mnkr), samt investering i storköksutrustning (0,8 mnkr) och investering i redundant lagringslösning IT (0,7 mnkr).

FRAMTIDEN

En ny kommunallag träder i kraft 2018. Lagen kommer att ställa delvis nya krav på kommunen och under hösten ska en kartläggning ske av de anpassningar som behövs göras.

Arbetet med att förbättra stöd och rutiner till organisationen fortsätter, bl. a. utvecklas samtliga digitala system inom HR-området. Interna chefsutbildningar ska genomföras samt en gemensam föreläsning och workshop för fackliga organisationer och chefer med temat kompetensförsörjning. Arbetsmiljöpolicyn ska implementeras i organisationen. Arbetet med att införa heltider pågår och kommer att engagera hela organisationen under flera år.

För att nyttja digitaliseringens fördelar har ett nytt system anskaffats för hantering av digitala handlingar, talarlista samt votering i samband med politiska möten. Systemet sätts i drift i oktober.

Digitalisering är ett prioriterat område. En digitaliseringsplan ska utarbetas och utökningen av e-tjänster för medborgarservice fortsätter. Säkerhetsarbete inom informationsområdet kommer att fokuseras, liksom anpassningar till den nya dataskyddsförordningen. ▶

Arbetet med att stärka arbetsgivarvarumärket i kombination med platsens attraktivitet fortsätter. Ny webb för Härnösands kommun samt ny webb för platsen är under produktion och blir två viktiga ingredienser i varumärkesbyggandet. Den största delen av arbetet med varumärket innefattar bemötande och kulturfrågor, vilket kommer att omfatta hela organisationen på olika sätt. Bland annat genom arbetet med SKL:s utbildning "Förenkla helt enkelt".

För att Härnösands kommun ska ha en sund ekonomi kommande år tas flera initiativ för att skapa "en kommun". En översyn av förvaltningsorganisationen ska förenkla styrmodellen och

förkorta ledtiderna för beslut. Målsättningen är att kommunen i framtiden ska klara ett resultat på tre procent av skatter och bidrag. Budgetprocessen kommer att genomlysas för att säkerställa att alla chefer har en förankrad budget att arbeta mot.

Projekt Campus Härnösand pågår från augusti 2017-juni 2018. Det ska ge en plattform för samverkan mellan utbildningsaktörer och stärka den lokala och regionala tillväxten. I "Framtidsarbetet Härnösand" som inleddes 2013 identifieras en tydlig vision om hur Härnösand skall fortsätta att utvecklas som kunskaps- och utbildningsstad. ■

Verksamhetsberättelse

Skolnämnden

VIKTIGA HÄNDELSER

NY SKOLORGANISATION: I början av året flyttade musik- och kulturskolan, grundsärskolan samt delar av det samlade gymnasiet in i nya lokaler. I mitten av vårterminen var det yrkesprogrammets tur att flytta in i kvarteret Inspektorn. Endast smärre ombyggnationer återstår att slutföras under hösten. Kiörningsskolans 7-9 elever och Murbergsskolans 7-9 elever slogs ihop och en ny högstadieskola, Wendela Hellmanskolan, bildades på fastlandet. I augusti flyttades Murbergsskolans 4-6 till Murbergsskolans gamla 7-9 lokaler. Utifrån den utökade elevantalet på Bondsjöhöjdens skola pågår arbetet att utöka lokaler och anpassa ventilationen. Under året planeras och pågår förbättrande åtgärder för förskolornas och grundskolornas utomhusmiljöer.

MOTTAGANDE AV ASYLSÖKANDE OCH NYANLÄNDA: Under våren fick ca 70 barn/elever från Soludden plats inom kommunens förskolor och skolor. I nuläget ska ca 30 elever placeras inom kommunens skolor.

SKOLANS DIGITALISERING (IKT): I augusti antog skolnämnden en IKT-plan. Skolan genomgår en digitaliseringsprocess och fortsätter satsningar enligt IKT-planen.

LÄRARLÖNELYFT: Det fortsatta arbetet med fördelning av lönetillägg inom lärarlönelyftet pågår och är ett steg i arbetet med att behålla och uppmuntra befintlig kompetens och säkerställa kvalitet och kontinuitet.

ÖVNINGSSKOLOR: Kompetensutveckling vid utvalda övnings-skolor/-förskolor påbörjades under vårterminen 2017. Övningsförskolornas grundutbildning kommer att slutföras under hösten och grundskolornas övningskolor utbildas i början av 2018. Nya studenter från MIUN placeras från och med hösten 2017 inom övningsförskolor och övningskolor.

BARNOMSORG: Härnösands kommun har ett högt tryck på förskoleplatser. Trots det har kommunen lyckats erbjuda placeringar inom den lagstadgade fyramånadersgränsen.

INKLUDERANDE FÖRSKOLA OCH SKOLA: Skolledarna arbetar med samsynen kring inkludering - att elevers olikheter är normen. Kompetensutveckling pågår för pedagoger för att skapa en inkluderande lärmiljö för alla barn och elever. Under hösten 2017 påbörjas arbete med skolverkets modul inkludering och delaktighet. Modulen presenterar arbetssätt för att utveckla en inkluderande lärmiljö och öka elevers delaktighet. Alla 7-9 lärare deltar och satsningen finansieras med statsbidrag. Modulen genomförs delvis inom F-6 skolorna. Glada Hudik-teatern projekt "Barn föds inte med fördomar!" planeras under läsåret och riktas mot åk 4-6.

IMPLEMENTERING AV HUVUDMANNAPLAN FÖR STUDIE- OCH YRKESVÄGLEDNING: I enlighet med planen ska skola och förskola arbeta målinriktat med arbetsliv, verklighetsanknytning och personlig utveckling för barn och elever. Under våren påbörjades ett samarbete med Hemab och alla F-6 skolor där elevers lärande ska få anknytning till arbetsliv. Under läsåret 2017/18 kommer aktiviteter som studiebesök, med planerat för- och efterarbete att genomföras för att knyta skolans ämnen närmare verkligheten och ge elever möjlighet att pröva vad entreprenörskap är.

KOMPETENSFÖRSÖRJNING: Arbetet med kommunens kompetensförsörjning fortsätter. HR-avdelningen ansvarar för det övergripande arbetet och förvaltningen arbetar med interna projekt.

SKOLFAM-PROJEKTET: Projektet fortsätter och genomförs i direkt samarbete med socialnämnden. Syftet med projektet är att ge familjehemsplacerade barn och elever de bästa förutsättningarna för lärande.

MÅL FÖR NÄMNDEN

Färgförklaring

- Redovisas annan period.
- Sämre än baslinjen.
- ◆ Bättre än baslinjen, men ej nått målet.
- Nått målet.

Resultatuppdrag tilldelade från kommunfullmäktige

Andelen elever i åk 9 som är behöriga till ett gymnasieprogram ska öka	◆
Andelen elever som fullföljer gymnasieutbildning inom tre år i kommunen ska öka	◆
Andelen elever i åk 3 som deltagit i alla delprov och som klarat alla delprov för ämnesprovet svenska och svenska som andra språk ska öka	●

Resultatredovisning sker i december

NÄMNDENS EGNA MÅL

Barns och elevers lust att lära ska öka	◆
---	---

Resultatet för indikatorn som mäter målet har sjunkit något i förhållande till 2016 men är något högre än åren dess för innan. Resultatet visar på att det är ett utvecklingsområde som fortsatt måste prioriteras.

I förskolan genomförs temainriktat arbete där man utgår från barnens frågor, erfarenheter och intressen. Arbetet erbjuder en mångfald av uttrycksätt. Indikatorn mäter inte förskolans arbete men på skolinspektionens enkät som genomfördes hösten 2016 svarar 96 procent av vårdnadshavare för förskolebarn "stämmer ganska bra" eller "stämmer helt och hållet" på frågan "Jag upplever att verksamheten på förskolan väcker mitt barns nyfikenhet". Förskolans arbete möter upp barnens lust att lära i mycket hög grad.

I grundskolan och gymnasiet prioriteras utveckling kring varierade arbetsätt där IKT är en viktig del, erbjudandet av varierande lärmiljöer samt planerandet av undervisning nära samhället. Grundskolan arbetar även med aktiviteter för att skapa arbetsro, trygghet och goda relationer. Det är utvecklingsarbeten och aktiviteter som borde leda till ökad måluppfyllelse men som måste pågå en tid innan man kan se effekterna av dessa.

Alla barn och elever ska gå i en förskola, skola eller fritidshem som har miljöcertifiering	◆
---	---

Alla enheter arbetar för miljöcertifiering. 64 procent av skolförvaltningens enheter är certifierade och 30 procent är igång med arbetet. Certifieringsprocessen har tagit mer tid i anspråk än förväntat men målet bedöms nås under 2018. En anledning till den utdragna processen kan vara omorganisation av verksamhet och lokaler.

Andelen barn och elever som finns i en inkluderande miljö för lärande ska öka upp till 100 procent	◆
--	---

Målet är nytt för i år och det tar tid att få effekter av de utvecklingsområdena som har påbörjats. Inom skolförvaltningen sker kompetensutveckling för att skapa fungerande lärmiljö för alla barn och elever.

Resultatet visar att förskolan i hög grad har barn som är trygga och att de får ett bra bemötande av personalen vilket är en viktig

förutsättning för skapandet av goda relationer. Förskolan arbetar medvetet med att anpassa verksamheten utifrån den barngrupp verksamheten har och utgår från barnens intressen när de planerar och genomför aktiviteter. Det ger en bra grund för en lärmiljö som är inkluderande och där barn kan utvecklas utifrån sina egna förutsättningar. Då drygt en femtedel av vårdnadshavarna svarar att de inte vet om förskolan arbetar medvetet mot kränkande behandling har förskolan ett arbete att göra likabehandlingsplanen och dess arbete känd hos vårdnadshavare.

Att genomföra IKT-planen och huvudmannaplanen för studie- och yrkesvägledning i skolförvaltningens verksamheter är ett led i att främja varierande lärmiljöer, i syfte att inkludera alla barn och elever i undervisningen. En del i genomförandet är fortsatt kompetensutveckling.

Gymnasiet och högskolan har ett stort utvecklingsprojekt på gång gällande värdegrundsarbete. Gymnasiet har exempelvis identifierat områden som bemötande, ledarskap, utveckling, nära samhället och samarbete som viktiga pelare i deras värdegrundsarbete. Det utgör en viktig grund för att elever ska finnas i en inkluderande miljö för lärande.

EKONOMI

Utfall

(mnkr)	Utfall jan-aug 2016	Utfall jan-aug 2017	Budget jan-aug 2017	Differens utfall/ budget
Intäkter	412,9	454,7	435,2	19,5
Varav tilldelade skattemedel	358,4	377,0	376,8	0,2
Varav interna intäkter	4,8	5,6	3,2	2,4
Varav externa intäkter	49,7	72,1	55,2	16,9
Kostnader	-405,9	-461,3	-435,7	-25,6
Varav personalkostnader	-260,8	-290,0	-279,5	-10,5
Varav köp av huvudverksamhet	-48,1	-63,0	-51,2	-11,8
Varav lokalhyra	-44,9	-50,8	-51,5	0,7
Varav fastighets- och driftskostnader	-3,8	-3,5	-1,8	-1,7
Varav avskrivningar	-0,8	-1,1	-0,7	-0,4
Varav övriga kostnader	-47,5	-52,9	-51,0	-1,9
Resultat	7,0	-6,6	-0,5	-6,1

Skolnämndens visar ett underskott på 6,6 mnkr medan det för perioden är budgeterat att nämnden ska ha ett underskott på 0,5 mnkr. Skillnaden mellan utfall och budget blir ett underskott på 6,1 mnkr.

Intäkterna för perioden är 19,5 mnkr högre än budget, främst på grund av ökade bidrag från Migrationsverket (8,6 mnkr) och Skolverket (6,0 mnkr). Migrationsverkets överskott består av ett högre utfall av ersättning för asylsökande för sista kvartalet 2016 samt första kvartalet 2017 än vad som förväntats. Nämnden har även ett högre utfall än budget för schablonersättning som kommunen får för de nyanlända som blivit folkbokförda i kommunen. Av Skolverkets överskott består en stor del av bidrag som tillhör föregående läsår, 2016/2017, samt även beslutade och utbetalda bidrag för innevarande läsår, 2017/2018.

Nämndens totala kostnader är 25,6 mnkr högre än budget för perioden där personalkostnaderna står för 10,5 mnkr av ökningen. ▶

De ökade personalkostnaderna motsvaras till viss del av inkomna statsbidrag och riktade medel från kommunfullmäktige för mindre barngrupper.

Köp av verksamhet står för största avvikelserna med 11,8 mnkr högre än budget vilket beror på att fler barn och elever väljer fristående huvudmän än vad som budgeterats för inför 2017. Antal förskole- och grundskoleplaceringar överskrider budget med 5,8 mnkr och 4,8 mnkr. Antalet förskolebarn som väljer en annan huvudman är i augusti 314 barn och budgeterat antal är 284 barn. Inom grundskoleverksamheten är det 179 elever mot budgeterade 107 elever som väljer en annan huvudman. Antal som väljer gymnasium i en annan kommun är i augusti 189 elever mot budgeterade 157 elever. Kostnaden för köp av gymnasieplats jämfört med budget är 1,7 mnkr högre.

De totala lokalkostnaderna ligger 1,0 mnkr över budget. Många enheter ligger något högre än budget och största avvikelserna finns hos Hedda Wisingskolan och gymnasiet tillsammans med gymnasieskolan och Musik- och kulturskolan. Dessa avtal har förändrats och/eller förlängts vilket påverkar lokalkostnaderna negativt. De medel som tilldelats nämnden för mindre barngrupper förbättrar lokalkostnaderna något då budget ligger som lokalkostnader medan utfallet istället är personalkostnader.

Övriga kostnader samt avskrivningar ligger totalt 2,3 mnkr högre än budget. Denna post innefattar förutom avskrivningar även förbrukning, datorleasing, transporter, konsulttjänster, måltidskostnader, kursavgifter med mera. Större avvikelser från budget är måltidskostnader från Navet, 1,0 mnkr över budget, utbetalad ersättning till företag som tagit emot elever från lärlingsprogrammet under 2016, 1,3 mnkr som inte finns budgeterade. Denna kostnad har dock en motsvarande bidragsintäkt från Skolverket.

Flyttkostnader för grundsärskolan, högstadieskolorna och gymnasiet bidrar till underskottet för perioden. Något som förbättrar periodens utfall är förbrukningsinventarier som visar ett överskott. I utfallet bland övriga kostnader finns även utrangering av Kiörningskolans inventarier som påverkar resultatet negativt med 0,5 mnkr.

Utfall per verksamhetsområde

(mnkr)	Utfall jan-aug 2016	Utfall jan-aug 2017	- varav skatte-medel	- varav intäkter	- varav kostnader
Skolnämnd	0,1	0,0	0,8	0,0	-0,8
Förvaltningsövergripande	1,6	-0,7	18,1	2,2	-21,0
Musik- och kulturskola	-1,4	-1,8	5,3	0,6	-7,7
Öppen förskola	0,0	0,1	0,6	0,0	-0,5
Förskola	-0,5	-0,6	94,9	17	-112,5
Pedagogisk omsorg	0,1	0,0	1,6	0,1	-1,7
Fritidshem	0,3	-0,8	17,0	5,2	-23,0
Förskoleklass	2,2	0,7	12,3	1,1	-12,7
Grundskola	0,4	1,0	156,3	23,9	-179,2
Grundsärskola	0,9	1,1	7,7	0,3	-6,9
Gymnasiet	1,8	-7,5	55,0	24,0	-86,5
Gymnasiesärskola	1,6	1,3	7,4	0,6	-6,7
Eftis	-0,1	0,6	0,0	2,7	-2,1
Totalt	7,0	-6,6	377,0	77,7	-461,3

MUSIK- OCH KULTURSKOLA (-1,8 MNKR): Musik- och kulturskolan har en rambudget och visar ett underskott på 1,8 mnkr. Underskottet består av högre utfall på lokalhyra än vad som är budgeterat.

Musik- och kulturskolans resultat har påverkats av de förlängda avtal som uppstod i och med försenad flytt till ett samlat gymnasium. I budget, och utfall, fördelas lokalkostnaderna procentuellt mellan Musik- och kulturskolan, gymnasiet och gymnasiesärskolan. Förutom högre lokalkostnader än budget är även utfall av personalkostnaderna högre. Två tjänster inom denna verksamhetsform ska istället belasta verksamhetsformerna förskoleklass och grundskola.

FÖRSKOLA (-1,8 MNKR): Periodens budget för verksamhet förskola är ett överskott på 1,2 mnkr. Utfall för perioden är ett underskott på 0,6 mnkr. Budgetavvikelse är därmed 1,8 mnkr i underskott. Både kostnader och intäkter inom förskoleverksamheten är högre än budget. Den största avvikelserna mot budget är köp av plats hos annan huvudman samt högre personalkostnader som inte motsvaras av inkomna bidrag.

GRUNDSKOLA (+0,5 MNKR): Budget för perioden är 0,5 mnkr i överskott för verksamheten grundskola. Utfallet för perioden är 1,0 mnkr i överskott. Budgetavvikelse är därmed ett överskott på 0,5 mnkr. Överskottet består av budgeterade personalkostnader där utfallet istället finns inom annan verksamhetsform, främst förvaltningsövergripande verksamhet. Även bidragsintäkter från Migrationsverket överstiger budgeterade intäkter vilket ger ett positivt resultat. Däremot köp av plats hos annan huvudman överstiger budget vilket istället bidrar till ett underskott.

GYMNASIESKOLA (-5,0 MNKR): Gymnasiet visar per sista augusti ett underskott på 7,5 mnkr. Budget för perioden är ett underskott på 2,5 mnkr. För perioden blir det ett underskott på 5,0 mnkr. Utfall av intäkter är 3,1 mnkr högre än budget vilket främst består av ökade bidrag från Migrationsverket både för asylsökande och de nyanlända som blivit folkbokförda där kommunen erhåller schablonersättning. Liksom de flesta andra verksamheter är personalkostnaderna även här högre än budget, 2,0 mnkr. Köp av plats hos andra huvudmän ligger över budget med 1,6 mnkr, lokalkostnader överstiger budget med 2,0 mnkr på grund av förlängda avtal och övriga kostnader är 2,5 mnkr över budget.

Grund- och gymnasiesärskolorna gör ett gemensamt överskott på 2,4 mnkr, i huvudsak på grund av lägre personalkostnader.

Prognos per verksamhetsområde

(mnkr)	Års-prognos 2017, apr	Års-prognos 2017, aug	-varav skatte-medel	-varav intäkter	-varav kostnader
Skolnämnd	0,0	0,0	1,2	0,0	-1,2
Förvaltningsövergripande	1,1	0,8	27,1	0,8	-27,1
Musik- och kulturskola	-1,2	-1,8	8,0	1,1	-10,9
Öppen förskola	-0,1	0,0	0,9	0,0	-0,9
Förskola	-1,7	-0,1	141,2	24,4	-165,7
Pedagogisk omsorg	-0,1	0,1	2,4	0,2	-2,5
Fritidshem	0,6	-0,4	25,5	7,6	-33,5
Förskoleklass	-2,2	-0,2	18,4	1,3	-19,9
Grundskola	-10,3	-8,7	233,9	32,0	-274,6
Grundsärskola	0,9	0,6	11,6	0,5	-11,5
Gymnasiet	-0,6	-1,0	87,0	42,1	-130,1
Gymnasiesärskola	0,5	1,4	11,0	1,3	-10,9
Eftis	0,0	0,0	0,0	3,9	-3,9
Totalt	-13,1	-9,3	568,2	115,2	-692,7

Musik- och kulturskolan prognostiseras göra ett underskott på 1,8 mnkr. Det prognostiserade underskottet härleds till högre lokalkostnader än budgeterat. Lokalkostnaderna för det samlade gymnasiet fördelas procentuellt mellan Musik- och kulturskolan, gymnasiet och gymnasiesärskolan. Musik- och kulturskolans resultat påverkas därmed negativt med 1,0 mnkr i lokalkostnader då flytten av gymnasiet försenades och hyresavtal var tvungen att förlängas. Utöver lokalkostnaderna är även personalkostnaderna något högre än budget då två tjänster enligt budget ska belasta verksamheterna grundskola och förskoleklass vilket varken utfall eller prognos visar.

Grundskoleverksamheten prognostiseras göra ett underskott om 8,7 mnkr. Placeringar hos externa huvudmän förväntas öka vilket påverkar underskottet. Även personalkostnader är högre än budgeterat dock motsvaras kostnaderna till viss del av statsbidrag. Gymnasiets helårsprognos är ett underskott om 1,0 mnkr. Underskottet består av högre personalkostnader och ökade kostnader för köp av plats när fler elever förväntas välja en annan huvudman jämfört med vad som är budgeterat. Även lokalkostnaderna avviker från budget på grund av förlängda hyresavtal. Gymnasiet prognostiserar även högre bidragsintäkter samt intäkter för fler elever från andra kommuner som väljer Härnösands gymnasium.

Grund- och gymnasiesärskolorna beräknas göra ett gemensamt överskott om 2,0 mnkr. Detta beror främst på lägre personalkostnader då det varit svårt att rekrytera medarbetare.

Investeringar

(mnkr)	Investering jan-aug 2017	Årsbudget 2017	Årsprognos 2017, apr	Årsprognos 2017, aug
Förskola	0,0	0,2	0,2	0,2
Grundskola	0,2	2,6	2,6	2,6
Gymnasium	2,4	2,4	2,4	2,4
Totalt	2,6	5,2	5,2	5,2

Organisations- och lokalförändringen medför en del investeringar. På ett flertal skolor och förskolor behöver utemiljön förnyas, dels för de nya 7-9 enheterna men också för förskolor som står i behov av nya gungor, klätterborgar med mera. Det rör sig även om markiser och anpassningar av lokaler som inte faller under fastighetsägarens ansvar. På ett flertal skolor som är involverade i organisationsförändringen behöver möbler förnyas till klassrum, gruppum och i vissa fall personalrum. Investeringarna inom grundskola planeras ske under höstterminen

FRAMTIDEN

UTEMILJÖ: Under året planeras och genomförs förbättrande åtgärder för verksamheternas utomhusmiljöer.

FÖRSKOLOR: Projektering och anpassningar pågår för de förskolor som ska flyttas till nya lokaler.

ÖVNINGSSKOLOR: Grundutbildning vid utvalda övningsskolor/-förskolor kommer att slutföras under läsåret. Från hösten 2017 placeras nya studenter inom dessa enheter.

LÄRARLÖNELYFT: Arbetet fortsätter i syfte att behålla och uppmuntra befintlig kompetens, kvalitet och kontinuitet.

SKOLANS DIGITALISERING (IKT): Förändringarna i skolans styrdokument gällande digitalisering träder i kraft 1 juli 2018. En satsning på kompetensutveckling planeras inom området.

BARNOMSORG: Placering av barn inom lagstadgad fyrmånadersgräns är fortfarande en utmaning vilket kan innebära behov av utökade lokaler.

INKLUDERANDE FÖRSKOLA OCH SKOLA: Under läsåret genomförs utbildning kring inkludering och delaktighet. Alla 7-9 lärare samt ett urval av F-6 lärare deltar.

IMPLEMENTERING AV HUVUDMANNAPLAN FÖR STUDIE- OCH YRKESVÄGLEDNING: Under läsåret 2017/18 sker ett samarbete mellan Hemab och grundskolan. Samtidigt påbörjas ett samarbete med HNEF (Härnösands Näringslivs Ekonomiska Förening) inom ramen för ett avtal med Härnösands kommun. En årlig aktivitetsplan för samverkan med skola och företag ska upprättas.

KOMPETENSFÖRSÖRJNING: Arbetet med kompetensförsörjning fortsätter. HR-avdelningen ansvarar för det övergripande arbetet och förvaltningen arbetar med interna projekt.

SKOLFAM-PROJEKTET: Detta projekt fortsätter och genomförs i direkt samarbete med socialnämnden. Syftet med projektet är att ge familjehemsplacerade barn och elever bästa förutsättningar för lärande.

SKOLINSPEKTION: I slutet av 2017 kommer Skolinspektionen att genomföra regelbunden tillsyn. ■

Verksamhetsberättelse

Socialnämnden

VIKTIGA HÄNDELSER

Under perioden har en ökning skett av antal personer med behov av stöd, framförallt inom verksamheterna individ- och familjeomsorg och omsorg om funktionshindrade.

Antalet asylsökande ensamkommande unga har minskat sedan inreseregler inom migrationsområdet ändrades.

Sedan 1 juli 2017 gäller nya ersättningsnivåer och nya placeringsformer för mottagandet av ensamkommande barn och unga. Därför har anpassningar i verksamheten genomförts. Placeringsformen stödboenden är införd med den personalbemanning som bedömts utifrån gällande föreskrift och aktuell ersättningsnivå.

När stöd inte kan ges i kommunens regi för målgruppen barn och familj har samarbete med andra aktörer varit nödvändigt vilket medfört en ökning av kostnaderna.

Antal personer med personlig assistans där kommunen har hela kostnadsansvaret ökar med anledning av Försäkringskassans ändrade regelverk.

Samarbete med andra aktörer har varit nödvändiga även för personer med funktionsnedsättning när stöd inte kan ges i kommunens regi. Även för denna målgrupp medför den rådande bostadsbristen svårigheter för kommunen att ge stöd vilket innebär ökade kostnader. Trygghetskamera har införts som komplement till personliga besök.

För att stärka den enskildes och närståendes inflytande över utredning, planering och uppföljning av stöd har en ny modell för behovsbedömning införts inom biståndsenheten.

I kommunens särskilda boenden har möjligheterna till aktiviteter förstärkts för de boende genom aktivitetsledare. Tillsammans med övrig personal har till exempel utflykter och utevistelser kunnat genomföras. För att förbättra matsituationen för de boende finns en dietist tillgänglig för att kartlägga måltidssituationen och hur de boende tillgodogör sig maten.

En inventering av hjälpmedel som förskrivits till personer i ordi-närt boende har genomförts. Detta har resulterat i att hjälpmedel

som återlämnats kan återanvändas och kostnaderna har sänkts.

Trygg hemgång-teamet fortsätter att skapa trygga förhållanden för personer som skrivs ut från sjukhus vilket medfört minskat behov av bland annat hemtjänst.

Via kommunens hemsida är det nu möjligt att ansöka om hemtjänst och särskilt boende digitalt. Det går även att göra en preliminär beräkning av hemtjänstavgift. Arbetet pågår att utveckla tillgängligheten ytterligare genom att införa fler e-tjänster.

I samverkan med skolförvaltningen och arbetslivsförvaltningen har frågor lyfts inom områden med gemensamma beröringspunkter. Tillsammans med länets kommuner och Region Västernorrland har en plattform och ledningsstruktur för gemensamma frågor tagits fram.

Under perioden har en kompetensutvecklingsplan tagits fram för att identifiera kompetensbehovet hos förvaltningens personal.

Titeln för omvårdnadspersonal har ändrats till undersköterska för de som genomgått gymnasiala omvårdnadsprogrammet eller motsvarande.

Frisktalen påvisar en positiv trend bland hemtjänstpersonalen vilket förenklar planeringen av arbetet och leder till ökad personal-kontinuitet för brukaren.

Rekrytering av funktioner som legitimerad hälso- och sjukvårdspersonal och socialsekreterare har genomförts. Svårighet att rekrytera utbildad omvårdnadspersonal kvarstår.

MÅL FÖR NÄMNDEN

Färgförklaring

- Redovisas annan period.
- Sämre än baslinjen.
- ◆ Bättre än baslinjen, men ej nått målet.
- Nått målet.

Resultatuppdrag tilldelade från kommunfullmäktige

Andelen brukare som är nöjda med sin hemtjänst ska öka	●
Andelen brukare som är nöjda med sitt särskilda boende ska öka	◆
Den genomsnittliga handläggningstiden för att få ekonomiskt bistånd vid nybesök ska minska (antal dagar)	■
Minskad sjukfrånvaro inom Socialförvaltningen	●

Sjukfrånvaron redovisas nedan. Övriga styrtaal redovisas i december.

Sjukfrånvaro 2016	Jan	Feb	Mar	Apr	Maj	Juni	Juli
Socialförvaltning	9,07%	8,33%	8,31%	8,13%	7,70%	7,55%	6,04%
Sjukfrånvaro 2017	Jan	Feb	Mar	Apr	Maj	Juni	Juli
Socialförvaltning	9,26%	8,83%	7,86%	7,83%	6,70%	5,67%	4,93%

Tidiga rehabiliteringsutredningar och rehabiliteringsåtgärder har givit resultat och i juli ligger sjukfrånvaron klart under målet. Den ackumulerade sjukfrånvaron inom socialförvaltningen under perioden januari-juli är 7,29 procent. Motsvarande siffra för 2016 är 7,88.

Inom Omsorg om funktionshindrade är sjukfrånvaron i stort sett oförändrad mot tidigare i år. Juni månad visar på en förbättring.

Inom särskilt boende minskar sjukfrånvaron men sjuprocentmålet nås inte. Under samma tid i fjol låg genomsnittet januari-juni på 10,42 procent och i år är snittet för samma period 9,19 procent.

Inom biståndsenheten har sjukfrånvaron varit låg under året och i dagsläget finns enbart korttidsfrånvaro.

Inom Individ- och familjeomsorgen har sjukfrånvaron sänkts något jämfört med årets första tre månader, till 5,56 procent. Ett antal långtidssjukskrivningar påverkar dock fortfarande i stor grad. Antalet arbetsrelaterade sjukskrivningar bedöms ha minskat jämfört med i början av året. Hemtjänsten arbetar medvetet med sjukfrånvaron sedan drygt ett år tillbaka genom ett antal olika åtgärder som tidig kontakt med arbetstagar vid sjukfrånvaro, åtgärder i arbetsmiljö och medarbetarnas påverkan på sin arbetssituation.

Uppgifter för sjukfrånvaron inhämtas från Äpplet med en eftersläpning på en månad och därför finns inte uppgifter för augusti månad med.

EKONOMI

Utfall

(mnkr)	Utfall jan-aug 2016	Utfall jan-aug 2017	Budget jan-aug 2017	Differens utfall/budget
Intäkter	471,5	476,8	473,2	3,6
Varav tilldelade skattemedel	355,9	362,6	362,6	0,0
Varav interna intäkter	3,9	2,2	2,2	0,0
Varav externa intäkter	111,7	112,0	108,4	3,6
Kostnader	-469,9	-484,4	-473,2	-11,2
Varav personalkostnader	-283,4	-299,3	-293,3	-6,0
Varav köp av huvudverksamhet	-84,6	-78,8	-73,0	-5,8
Varav lokalhyra	-39,9	-41,9	-42,6	0,7
Varav fastighets- och driftskostnader	-2,6	-3,2	-2,4	-0,8
Varav avskrivningar	-0,2	-0,3	-0,5	0,2
Varav övriga kostnader	-59,2	-60,9	-61,4	0,5
Resultat	1,6	-7,6	0,0	-7,6

Socialnämnden redovisar ett underskott på 7,6 mnkr i delårsbokslutet.

Av ökade skattemedel mellan åren avser 3,4 mnkr medel från överskottshanteringen. Återsökning för momskompensation på hyreskostnader har bidragit med en intäkt på 2,3 mnkr.

Köp av huvudverksamhet redovisar i utfallet 5,8 mnkr mer i kostnader vilket främst kan hänföras till externa placeringskostnader på Hem för vård eller boende (HVB) och familjehem inom Individ- och familjeomsorg.

Utfall per verksamhetsområde

(mnkr)	Utfall jan-aug 2016	Utfall jan-aug 2017	- varav skatte-medel	- varav intäkter	- varav kostnader
Socialnämnd	0,0	0,0	0,9	0,0	-0,9
Förvaltningsledning	0,6	0,8	10,6	0,6	-10,4
Administration	-0,3	0,2	4,2	0,0	-4,0
Anhörig- och närståendestöd	0,3	0,5	2,8	0,2	-2,5
Serviceenhet och nattpatrull	0,0	-0,2	6,8	1,1	-8,1
Biståndsenhet	0,0	0,3	4,9	0,0	-4,6
Hospice, betalningsansvar	-0,6	-0,5	0,3	0,1	-0,9
Hemtjänst	0,9	-3,3	62,4	6,6	-72,3
Individ- och familjeomsorg	1,5	-10,0	21,4	53,6	-85,0
Försörjningsstöd	-2,1	-0,3	10,3	7,1	-17,7
Omsorg om funktionshindrade	-1,8	1,2	91,0	13,2	-103,0
Personlig assistans	-0,2	0,4	16,0	0,2	-15,8
Särskilt boende	0,0	-0,5	73,5	27,7	-101,7
Entreprenad, särskilt boende	0,2	1,4	29,5	2,0	-30,1
Hälsa- och sjukvård	3,1	2,4	28,0	1,8	-27,4
Totalt	1,6	-7,6	362,6	114,2	-484,4

Volymen av utförd hemtjänst har ökat jämfört med föregående år. Flera nya brukare 90 år och äldre har under året beviljats omfattande insatser. Under årets åtta första månader har det i genomsnitt utförts 627 timmar/dag, vilket kan jämföras med 602 timmar/dag samma period 2016. Av det totala underskottet för Hemtjänst avser 1,4 mnkr den kommunala hemtjänstens verksamhet. Den privata utförarens andel av utförda timmar uppgick i augusti till 21 procent.

Individ- och familjeomsorgen visar ett sammanlagt underskott på 10 mnkr. Verksamheten för ensamkommande ungdomar visar på ett underskott på 4,3 mnkr. Bidragsintäkterna beräknades utifrån ett större antal ungdomar än det faktiska utfallet. Sammantaget överstiger intäkterna verksamhetens kostnader med 9,2 mnkr, men då nettointäkter är beräknade till 13,5 mnkr uppstår ett underskott på 4,3 mnkr. Externa placeringar på Hem för Vård eller boende för barn och unga har ökat och underskottet uppgår till 4,7 mnkr. Verksamheten har erhållit extra skattemedel från överskottshanteringen på 1,1 mnkr vilket ingår i resultatet. Placeringar på HVB-hem för vuxna visar ett underskott på 1,9 mnkr.

Kostnaderna för utbetalning av försörjningsstöd överstiger budget med 1,3 mnkr. Verksamheten redovisar ett mindre underskott eftersom intäkterna från Migrationsverket och Försäkringskassan är högre än budgeterat. ▶

Omsorg om funktionshindrade redovisar ett överskott på 1,2 mnkr på grund av att två boenden inom Lagen om Stöd och Service som skulle ha öppnat hösten 2017 har senarelagts till 2018.

Verksamheten för externa placeringar har tilldelats extra skattemedel från överskottshanteringen på 1,1 mnkr vilket gör att underskottet för externa placeringar stannar vid 0,5 mnkr. Kostnaderna för daglig verksamhet överstiger budget med 1,1 mnkr på grund av brukare med stora omvårdnadsbehov.

Entreprenad, särskilt boende uppvisar ett överskott på 1,4 mnkr på grund av ej belagda platser samt att budgeterad målrelaterad ersättning inte har uppkommit.

Hälso- och sjukvårdens överskott på 2,4 mnkr förklaras av lägre personalkostnader samt effektiv hantering av tekniska hjälpmedel.

Prognos per verksamhetsområde

(mnkr)	Års- prognos 2017, apr	Års- prognos 2017, aug	-varav skatte- medel	-varav intäkter	-varav kostnader
Socialnämnden	0,0	0,0	1,4	0,0	-1,4
Förvaltningsledning	4,3	4,1	15,9	3,7	-15,5
Administration	0,0	0,3	6,3	0,0	-6,0
Anhörig- och närståendestöd	0,4	0,4	4,2	0,3	-4,1
Serviceenhet och nattpatrull	-0,2	-0,6	10,2	1,6	-12,4
Biståndsenhet	0,0	0,4	7,3	0,0	-6,9
Hospice och betalningsansvar	-0,5	-0,8	0,5	0,1	-1,4
Hemtjänst	-0,2	-3,2	93,6	10,5	-107,3
Individ- och familjeomsorg	-7,7	-13,1	38,2	72,1	-123,4
Försörjningsstöd	-0,3	-0,3	15,4	10,7	-26,4
Omsorg om funktionshindrade	2,8	3,1	139,4	18,7	-155,0
Personlig assistans	-1,5	-1,8	24,0	0,2	-26,0
Särskilt boende	-0,6	-0,9	111,0	40,4	-152,3
Entreprenad, särskilt boende	1,1	1,8	44,3	3,0	-45,5
Hälso- och sjukvård	2,4	3,0	41,8	2,7	-41,5
Totalt	0,0	-7,6	553,5	164,0	-725,1

Projekt- och prestationsmedel som förvaltningen erhållit kommer att användas för att begränsa prognostiserat underskott. Dessa medel var ursprungligen ämnade till att utveckla verksamheten. Köp- och utbildningsstopp samt lägre personalkostnader förklarar resterande del av förvaltningsledningens överskott.

Med en högre volym av beviljade hemtjänstinsatser prognostiseras ett underskott för Hemtjänst. Ny maxtaxa och 100 procent avgiftsutrymme som införs i höst, gör att underskottet beräknas till 3,2 mnkr.

För Individ- och familjeomsorg prognostiseras ett underskott på 13,1 mnkr. Budgeterade intäkter från Migrationsverket för ensamkommande barn och unga är kalkylerade utifrån ett högre antal än faktiskt antal. Bidragsintäkterna prognostiseras överstiga kostnaderna med 8,1 mnkr men då budgeterad nettointäkt är 14,9 mnkr uppstår ett underskott på 6,8 mnkr. Med nuvarande nivå på externa placeringar beräknas underskottet vid årets slut uppgå till 9,1 mnkr varav 5,9 mnkr avser barn och unga.

Omsorg om funktionshindrade har ett prognostiserat överskott på 3,1 mnkr. De två boenden inom Lagen om Stöd och Service som planerades öppna hösten 2017 senareläggs till 2018. Stora omvårdnadsbehov inom daglig verksamhet gör att kostnaderna förväntas överstiga den budgeterade nivån med 1,8 mnkr.

Personlig assistans prognostiserar ett underskott på 1,5 mnkr trots att skattemedel på 1,8 mnkr från överskottshanteringen har tillförts. Nya statliga riktlinjer innebär att Försäkringskassan nu ändrar sin bedömning gällande hälso- och sjukvårdsinsats och egenvård vilket leder till ökade kostnader för kommunen.

För Entreprenad, särskilt boende prognostiseras ett överskott motsvarande 1,8 mnkr på grund av ej belagda platser samt att budgeterad målrelaterad ersättning inte förväntas uppstå.

Hälso- och sjukvårdens prognostiserade överskott på 3,0 mnkr förklaras av lägre personalkostnader än budgeterat samt effektiv hantering av tekniska hjälpmedel.

Investeringar

(mnkr)	Investering jan-aug 2017	Årsbudget 2017	Årsprognos 2017, apr	Årsprognos 2017, aug
Sängar SÄBO	0,0	0,3	0,3	0,3
Inventarier Franzén, Högsjö	0,6	1,9	0,4	0,6
IFO flytt	1,8	0,0	1,5	2,4
Totalt	2,4	2,2	2,2	3,3

Investeringar i samband med Individ- och familjeomsorgens flytt till nya lokaler har gjorts för 1,8 mnkr. Utgiften avser installationer och anpassningar avseende lås, larm, passersystem, passergrind och IT-installationer. Ytterligare utgifter för möbler för 0,6 mnkr har beräknats i prognosen.

Övriga investeringar kan hänföras till bland annat flytt till nya lokaler för daglig verksamhet samt klädköp för arbetskläder inom den kommunala hemtjänsten.

FRAMTIDEN

Hemmaplanslösningar planeras för personer med behov som inte kan tillgodose i kommunens regi. Bland annat pågår byggnation av två nya gruppboenden för personer med funktionsnedsättning, inflyttning sker under 2018. Samverkan med andra kommuner i länet planeras för att inrätta en gemensam enhet, med ansvar för rekrytering av och stöd till familjehem och jourhem.

Under 2015 fick 450 nyanlända permanent uppehållstillstånd. Flera av dem kan behöva försörjningsstöd från och med hösten 2017 om etableringsperioden inte lett till egen försörjning.

I kommunen finns 72 inskrivna ensamkommande unga varav 30 är asylsökande. Hälften av dessa kommer att fylla 18 år under hösten 2017 och överförs då till Migrationsverkets förläggningar för vuxna.

Med anledning av Försäkringskassans ändrade regelverk för personlig assistans kommer antal ärenden där kommunen får hela kostnadsansvaret fortsätta öka. Kommunen har idag hela kostnadsansvaret för 15 ärenden. Under 2018 beräknas kostnadsansvaret för ytterligare ett 10-tal ärenden överföras från Försäkringskassan till kommunen, vilket kan medföra en merkostnad motsvarande cirka 20 miljoner kronor.

Metoder och arbetssätt utvecklas med stöd av tekniska lösningar, exempelvis e-tjänster, säker informationsöverföring och mobila lösningar.

Under hösten provas en arbetsmodell där hemtjänst och särskilt boende integreras för att effektivisera och skapa en trygg övergång mellan hemtjänst och flytt till särskilt boende.

Tillsammans med skolförvaltningen och arbetslivsförvaltningen fortsätter den väl inarbetade samverkan inom områden med gemensamma beröringspunkter. Detta gäller bland annat frågor som rör

barn och unga, arbete och sysselsättning. Länets kommuner och Region Västernorrland har en plattform och ledningsstruktur för viktiga framtida gemensamma åtaganden.

Sveriges Kommuner och Landsting och Kommunal har kommit överens om att heltid ska vara norm och att fler ska arbeta heltid. Heltid som norm kommer att införas successivt inom förvaltningen.

Förslag finns på nationell nivå om att införa enhetliga titlar med kompetensnivåer för personal inom funktionshinderområdet. Länets kommuner är engagerade i förarbetet inför detta. ■

Verksamhetsberättelse

Samhällsnämnden

VIKTIGA HÄNDELSE

ORGANISATION: Efter omorganisationen är nu samtliga chefer på plats.

MILJÖ: Ett projekt för att inventera fladder möss har startat under sommaren. Det gemensamma livsmedelsprojektet på avdelningen fortgår i syfte att kontrollera de faktiska förhållandena i verksamheter där kommunen utövar tillsyn. En upphandling av laborietjänster planeras. Även inventeringen av ca 80-100 enskilda avlopp i Gånsvik och Smitingen fortgår.

PLAN & BYGG: Ärendemängderna för bygglov är alltjämt höga vilket är en följd av ett fortsatt högt tryck inom byggsektorn. För de som arbetar med framtagandet av detaljplaner har man märkt en ökning av antalet ärenden och det är fortsatt inströmning av ansökningar för ökat bostadsbyggande. Även inom bostadsanpassningen har det märkts en förändring i att ärendena blir mer komplicerade och kostsamma. Avdelningen arbetar vidare tillsammans med tillväxtavdelningen och fastighetsägarna i det pågående centrumutvecklingsarbetet.

TEKNIK: Industriområdet Västra Saltvik påbörjas med en byggväg och är i upphandlingsskedet. Uppgradering av gång- och cykelnätet fortsätter; nya stråk byggs på Hospitalsgatan och i området runt kvarteret Bryggaren. Nybrogatan har fått ny toppbeläggning. Större reinvesteringsprojekt är Verkstadsvägen och Lövuddsvägen och Strandängsvägen byggs under året.

FRITID: Framtagandet av systemhandling för ny sporthall på Högsletten är klart och preliminär kostnads kalkyl kommer att

presenteras. På Högsletten Sportcentrum pågår renovering av ytterligare omklädningsrum samt stora delar av korridoren. Läktaren på konstgräsplanen har målats om i regnbågens färger. Arbetet med det idrottspolitiska programmet går in i sin slutfas. Beslut tas av nämnden under hösten.

TRAFIK: Översynen av de styrande dokument som reglerar Kollektivtrafikmyndighetens verksamhet har förlängts och än finns inte något förslag till förändring. Projektet "Koll 2020" (ett samarbetsprojekt mellan länets kommuner och Landstinget) har beviljats. Projektet ska utveckla det kollektiva resandet. Vidare pågår planering inför utvärdering av den subventionerade kollektivtrafiken. Förhoppningen är att införandet kan ske senast vid årsskiftet.

MÅL FÖR NÄMNDEN

Färgförklaring

- Redovisas annan period.
- Sämre än baslinjen.
- ◆ Bättre än baslinjen, men ej nått målet.
- Nått målet.

Resultatuppdrag tilldelade från kommunfullmäktige:

Andel invånare som är nöjda med kommunens gång- och cykelvägar ska öka	◆
Antalet resor med kollektivtrafik ska öka	◆
Andelen miljöbilar i kommunorganisationen ska öka	◆

(Resultatredovisning sker i december)

Samhällsnämndens egna mål för verksamheten:

Fler attraktiva tomter ska tillskapas genom initiativ till nya detaljplaner	◆
Säkerställa processen för detaljplanerad industrimark i Härnösand	◆
Ge snabb och professionell handläggning av ärenden	◆
Kommuninvånarna ska ha god möjlighet till dialog med nämnd och förvaltning i aktuella frågor	◆
Aktivt stödja ett brett, levande föreningsliv i Härnösand	◆
Ungdomars upplevelse av trygghet och inflytande i samhällsnämndens verksamheter ska öka	◆
Engagerade och delaktiga medarbetare	◆

EKONOMI

Utfall

(mnkr)	Utfall jan-aug 2016	Utfall jan-aug 2017	Budget jan-aug 2017	Differens utfall/ budget
Intäkter	126,0	129,8	127,4	2,4
Varav tilldelade skattemedel	107,8	111,6	111,6	0,0
Varav interna intäkter	3,1	3,5	1,7	1,8
Varav externa intäkter	15,1	14,7	14,1	0,6
Kostnader	-117,7	-130,1	-127,4	-2,7
Varav personalkostnader	-25,9	-26,4	-28,3	1,9
Varav köp av huvudverksamhet	-18,2	-35,0	-38,2	3,2
Varav lokalhyra	-9,1	-9,1	-9,7	0,6
Varav fastighets- och driftkostnader	-9,0	-8,6	-9,6	1,0
Varav avskrivningar	-18,3	-20,3	-21,2	0,9
Varav övriga kostnader	-37,2	-30,7	-20,4	-10,3
Resultat	8,3	-0,3	0,0	-0,3

Intäkterna ligger 2,4 mnkr över den budgeterade nivån. Fakturerade intäkter, externa bidrag samt interna bidrag är högre än budget. Kostnaderna för perioden ligger 2,7 mnkr över budget. Personalkostnaderna ligger 1,9 mnkr under budgetnivån på grund av att vakanta tjänster inte är tillsatta samt att den nya organisationen är på plats fullt ut efter semesterperioden 2017. Köp av verksamhet ligger under budget med 3,2 mnkr och beror till största del på att skolskjuts för gymnasiet är budgeterad här men ska redovisas på transporter och resor under övriga kostnader. Lokalhyror ligger 0,6 mnkr lägre än budget och har inte indexuppräknats i den takt som budgeterats och den centrala lokalytan har minskat i Johannesberghuset. Fastighets- och driftkostnader ligger 1,0 mnkr under budget för att hålla nere utfallet. Övriga kostnader har ett underskott mot budget med 10,3 mnkr. Här belastar odeberade skolskjutsar från 2014 - 2016 med 7,4 mnkr, bostadsanpassningsbidrag som beror på ett komplicerat ärende och konsultkostnader för arbetsmiljökartläggning tillförordnad verksamhetschef samt stöttning av konsult i olika utredningar.

Utfall per verksamhetsområde

(mnkr)	Utfall jan-aug 2016	Utfall jan-aug 2017	- varav skatte- medel	- varav intäkter	- varav kostnader
Nämnd	0,0	0,0	0,8	0,0	-0,8
Förvaltningsledning	0,5	0,1	4,0	0,4	-4,3
Avskrivningar	0,7	0,4	20,3	0,8	-20,7
Fritid	2,3	2,1	30,7	8,1	-36,7
Trafik	3,2	-4,8	28,2	3,2	-36,2
Miljö	0,2	1,2	2,0	2,4	-3,2
Plan- & Bygg	0,2	0,4	5,7	2,1	-7,4
Teknik inkl gatu- och parkentreprenad	1,2	0,3	19,9	1,3	-20,9
Totalt	8,3	-0,3	111,6	18,3	-130,2

Samhällsförvaltningens totala underskott är 0,3 mnkr per sista augusti.

Förvaltningsledningens överskott på 0,1 beror delvis på att kostnaderna för annonsering, inköp och oförutsedda utgifter inte nått budgeterad nivå. Avskrivningarnas överskott på 0,4 mnkr beror på investeringar som inte tagits i bruk eller blivit billigare för perioden.

Inom fritid finns ett överskott på 2,1 mnkr.

Ungdomsverksamheten har ett överskott på 1,2 mnkr då fritidsgårdsverksamheten inte kommit igång. Fritidsanläggningar har ett överskott på 0,4 mnkr med lägre fastighets- och förbrukningskostnader. Fritidsledning har ett överskott på 0,5 mnkr med högre intäkter, lägre fastighets- och materialkostnader samt lägre personalkostnader för vakantjänst i början av året.

Miljöverksamheten har ett överskott på 1,2 mnkr på grund av lägre personalkostnader och högre externa intäkter mot periodens budget.

Plan- & Bygg har ett överskott per sista augusti på 0,4 mnkr som främst innefattar lägre personalkostnader men även högre intäkter för bygglovsverksamheten. Bostadsanpassningen har ett underskott med 0,7 mnkr men ger trots det ett överskott för verksamheten totalt.

Teknikverksamhetens överskott på 0,3 mnkr beror främst på lägre personalkostnader. Gatu- och parkentreprenaden har ett nollresultat för perioden.

Trafik har ett negativt resultat på 4,8 mnkr per sista augusti. Här ligger debitering för skolskjuts som inte fakturerats från entreprenören för åren 2014-2016 eller budgeterats i rätt nivå för året. Kostnader för subventionerad kollektivtrafik har inte belastat resultatet för perioden och bilpoolen bidrar med ett överskott som på totalen för verksamheten ger ett underskott på 4,8 mnkr per sista augusti.

Prognos per verksamhetsområde

(mnkr)	Års- prognos 2017, april	Års- prognos 2017, aug	- varav skatte- medel	- varav intäkter	- varav kostnader
Nämnd	0,0	0,0	1,2	0,0	-1,2
Förvaltningsledning	0,0	0,1	6,1	0,4	-6,4
Avskrivningar	0,0	0,0	30,4	1,0	-31,4
Fritidsverksamhet	2,4	2,0	45,4	12,7	-56,1
Miljöverksamhet	0,1	0,6	3,2	2,9	-5,5
Plan & Byggverksamhet	0,3	0,8	8,8	3,1	-11,1
Teknikverksamhet	0,7	0,5	34,4	2,4	-36,3
Trafikverksamhet	-3,1	-3,4	42,3	4,4	-50,1
Totalt	0,4	0,6	171,8	26,9	-198,1

Förvaltningsledning har ett prognostiserat överskott mot budget på 0,1 mnkr främst på grund av högre bidrag från Migrationsverket.

Prognosen för fritidsverksamheten är ett överskott på 2,1 mnkr. Det beror bland annat på fritidsgårdsverksamhet som inte startat, lägre lönekostnader samt lägre fastighets- och energikostnader.

Miljöverksamheten har ett prognostiserat överskott på 0,6 mnkr beroende på högre externa intäkter men främst lägre personalkostnader.

Plan & Bygg har ett prognostiserat överskott på 0,8 mnkr tack vare högre externa intäkter då verksamheten har ett högt tryck på bygglovsärenden. Personalkostnaderna bidrar till överskottet genom vakanser.

Teknikverksamhetens prognostiserar ett överskott mot budget med 0,5 mnkr och avser främst personalkostnader som är lägre samt något högre intäkter än budget.

Trafik har ett prognostiserat underskott på 3,4 mnkr. Underskottet reduceras främst med överskott på 3,5 mnkr från subventionerad kollektivtrafik.

Investeringar

(mnkr)	Investering jan-aug 2017	Årsbudget 2017	Årsprognos 2017, apr	Årsprognos 2017, aug
Fritidsverksamhet	1,3	7,9	7,9	7,9
Teknikverksamhet	13,6	54,3	54,3	54,3
Totalt	14,9	62,2	62,2	62,2

Utfallet per augusti är 14,9 mnkr vilket är 47,3 mnkr lägre än budget. Många projekt har inte fakturerats i den takt de upparbetats och kommer slutdebiteras under hösten. Utfallet för investeringsutgifterna har sett lika ut vid de senaste fyra årens andra tertial.

Fritidsverksamhetens utfall på 1,3 mnkr per augusti innefattar ventilation Högsblätten, konferensutrustning på Simhallen samt städmaskin på Hälledalsanläggningen.

Teknikverksamhetens investeringar på 13,6 mnkr har per sista augusti till största del varit Strandängsvägen, bro samt gång- och cykelväg Bildhuggaren, Verkstadsvägen, Nybron, konstbyggnader och Östanviksvägen etapp 2. Resterande utgifter är mindre projekt samt uppstarts- och projekteringskostnader.

Prognosen för investeringar 2017 på samhällsförvaltningen är 62,2 mnkr.

Fritidsverksamhetens prognos på investeringar för 6,6 mnkr innefattar exempelvis belysning av elljusspår, dränring av fotbollsplaner, utbyggnad av konstsnö och konstsnöanläggning.

Teknikverksamheten har 40,7 mnkr kvar av den totala investeringsbudgeten på 54,3 och innefattar exempelvis reinvesteringar av gång- och cykelvägar och gata, konstbyggnader, trafiksäkerhet, tillgänglighet och genomförande av detaljplan.

FRAMTIDEN

I detaljplanearbetet märks en ökning av antalet ärenden och ansökningar. Här kan nämnas omvandlingen från industri till bostäder på Kattastrand, ny detaljplan på Tobaksmonopolet där man vill möjliggöra bostäder, skola, centrum med mera. Ärendemängderna för bygglov är fortsatt höga och trenden bedöms hålla i sig kommande år. Det är viktigt att bemanna med kompetenta bygglovshandläggare för att hålla lagstadgade handläggningstider och ha en fortsatt god och hög servicenivå.

Miljö- och livsmedelstillsynen har detaljerade tillsynsplaner för ett stort antal objekt och områden som bedöms kunna genomföras

under året. Förhoppningen är att tillsynen ska ligga i fas med den förstärkning som gjorts från och med maj och året ut. Tillsammans med Naturvårdsverket och 75 andra kommuner kommer en kommunikationsinsats om vedeldning att genomföras i höst för att förbättra luftkvaliteten till skydd för hälsa och natur.

Teknikavdelningen kommer under 2018 att påbörja byggandet av den nya järnvägsbron. Stor vikt läggs på att dirigera den ökade trafikmängden på övriga vägar enligt önskade färdriktningar. Inventering och utformande av en flerårsplan för investering och reinvestering kommer att tas fram. Projektering av kommande projekt kommer att ske i god tid för att möjliggöra tidigareläggning av utförande. Gatuentreprenaden kommer att påbörjas i den nya avtalsperioden.

FRITID: Frågan om finansiering av en ny sporthall kvarstår och kommer att behöva utredas vidare den närmaste tiden. Ett samarbete pågår med Ålandsbro skola för att med investeringsmedel skapa en bra och attraktiv spontanidrottsplats utanför tätorten. Skyltprojektet på Vårdkasen skall färdigställas under hösten, och en upphandling ska göras för ett nytt konstsnösystem för slalombacken. Fokus kommer också att ligga på frågan om anläggande av ny konstgräsplan med flera alternativ till lösning.

TRAFIK: Under 2018 har införandet av den subventionerade kollektivtrafiken kommit igång. Det kommer att ställas stora krav på information och marknadsföring, samt uppföljning och utvärdering av hela projektet. När det gäller kommunens fordonspark måste löpande arbete ske med en inbytesplan som riktar sig mot fossilfria fordon för att de miljömål som antagits av kommunfullmäktige ska uppnås. ■

Verksamhetsberättelse

Arbetslivsnämnden

VIKTIGA HÄNDELSER

Arbetslivsnämndens upplöstes i juni 2017 vilket har påverkat förvaltningen och alla medarbetare. Det innebar att det politiska ansvaret för förvaltningens ansvarsområden förflyttades till kommunstyrelsen, i avvaktan på beslut om framtida nämndsorganisation.

Arbetslivsnämndens upplösande och en organisationsförändring inom verksamheten Arbete och Integration har lyft fram behovet av fördjupade arbetsmiljöinsatser, vilket har påbörjats.

Ledning och administration har arbetat med det systematiska kvalitetsarbetet för att öka kvalitén i verksamheterna.

Vuxenutbildningen

Inom vuxenutbildningen har förutsättningarna förändrats för statsbidrag för yrkesutbildning. Nytt är att kommunerna måste finansiera utbildningen till 50 procent. En samordnare har tillsatts för att stärka regionens samarbete kring yrkesutbildningar.

Under året har möjligheten att samordna studier som leder till en gymnasieexamen utvecklats. Först ut är Naturvetenskapligt basår, som genomförs i samarbete med gymnasieskolan i Härnösand. Nästa steg är att samordna utbildning inom vård och omsorg för att ge möjlighet till en gymnasieexamen.

För att stötta elever att slutföra sina studier har förvaltningen anställt en stödpedagog för elever med utbildningskontrakt. Målgruppen för utbildningskontrakt är ungdomar 20-24 år som är inskrivna på Arbetsförmedlingen samt saknar komplett gymnasieutbildning.

Arbetslivsnämnden har beslutat att delar av svenska för invandrare, SFI, ska upphandlas som komplement till den egna verksamheten. Bakgrunden är att antalet sökande till SFI ökade kraftigt under årets första månader. I april fanns 200 personer som inte kunde erbjudas studier på grund av brist på utbildningsplatser.

Möjligheten att kombinera studier i svenska med arbete eller praktik startade under våren. En SFI-pedagog har haft undervisning

för deltagare på arenaverksamhet. Kartläggningen visade att en stor andel av deltagarna hade behov av särskild språkundervisning.

I januari beviljades Yrkeshögskolan tre av sex sökta utbildningar, bland annat en ny utbildning för fartygsbefäl i skärgårdsmiljö. Arbetet har påbörjats för att Yrkeshögskolan ska bredda sitt utbildningsutbud. Syftet är bemöta det regionala kompetensbehovet. Nytt inför ansökningsomgång 2018 är en utbildning till studiehandledare på modersmål.

Lärcentrums lokalisering i Sambiblioteket har upphört. Under året har förvaltningen undersökt behov av innehåll och inriktning i ett framtida Lärcentrum som ska ligga till underlag för politiska beslut.

Arbete och Integration

Beviljade projekt under året är "Satsning för unga" som har målet att 40 ungdomar ska nå egen försörjning, en förstudie för att etablera ett arbetsmarknadstorg samt projektmedel för att bistå socialt företag med handledare.

Andelen arbetslösa i utsatta grupper på arbetsmarknaden är hög i Härnösand, 81,5 procent. För att möta behovet i dessa grupper har tidiga insatser inom arbetslivsinriktad rehabilitering förstärkts. Syftet är att arbetslösa med störst behov av stöd ska få rätt insats i rätt tid. Efter kartläggning av kompetens, utbildningsbakgrund och arbetslivserfarenhet har insatser anpassats utifrån individens behov. Arbetsträning, motivation till studier och språkundervisning i kombination med praktik eller anställning är exempel på insatser som har bidragit till att öka anställningsbarheten i utsatta grupper.

Utbudet av arbetsuppgifter på arenorna har ökat och breddats vilket har gjort att fler deltagare i arbetsmarknadsåtgärd har haft meningsfull sysselsättning.

En genomlysning av mötesplatsen Samlingspunkten har genomförts under våren. Genomlysningen tydliggjorde syfte och mål med verksamheten och förslag på utvecklingsområden. Verksamheten ska bland annat arbeta vidare med utökade öppettider, kulturinriktade insatser och ett nytt koncept för flyktingvän. ▶

MÅL FÖR NÄMNDEN

Färgförklaring

- Redovisas annan period.
- Sämre än baslinjen.
- ◆ Bättre än baslinjen, men ej nått målet.
- Nått målet.

Resultatuppdrag tilldelade från kommunfullmäktige:

Andelen kursdeltagare som slutfört en kurs på Komvux med godkänt betyg ska öka.	●
Andelen deltagare under 40 år, som saknar grundskole- eller gymnasiebetyg, och är inskrivna i arbetsmarknadsåtgärd som börjar studera för att komplettera betygen ska öka.	●
Andelen deltagare som efter 12 månaders arbetsförberedande insatser upplever en förbättrad anställningsbarhet ska öka.	◆

Resultatredovisning sker i december.

Under årets första åtta månader har ett skattningsverktyg tagits fram för att mäta deltagarnas egen upplevelse av anställningsbarhet. Skattningsverktyget har utprovats och förvaltningen bedömer att ett första resultat kan redovisas i början av 2018. Deltagarnas upplevda anställningsbarhet måste mätas över tid.

Då resultatuppdraget och verktyget för att mäta upplevelsen av anställningsbarheten är nytt för 2017 bedömer förvaltningen att måluppfyllelsen kan redovisas för ett begränsat antal deltagare. En fullständig uppföljning av målet bedöms kunna genomföras under 2018 års första månader.

EKONOMI

Utfall

(mnkr)	Utfall jan-aug 2016	Utfall jan-aug 2017	Budget jan-aug 2017	Differens utfall/ budget
Intäkter	92,5	94,9	86,9	8,0
Varav tilldelade skattemedel	31,4	39,1	39,1	0,0
Varav interna intäkter	8,4	7,7	2,7	5,0
Varav externa intäkter	52,7	48,1	45,1	3,0
Kostnader	-93,1	-93,7	-86,9	-6,8
Varav personalkostnader	-74,1	-73,1	-65,7	-7,4
Varav köp av huvudverksamhet	-2,5	-2,7	-5,5	2,8
Varav lokalhyra	-5,7	-6,3	-6,9	0,6
Varav fastighets- och driftskostnader	-1,0	-1,1	-0,2	-0,9
Varav avskrivningar	-0,5	-0,4	-0,6	0,2
Varav övriga kostnader	-9,3	-10,1	-8,0	-2,1
Resultat	-0,6	1,2	0,0	1,2

Den verksamhet Arbetslivsnämnden har ansvarat för fortsätter att växa i takt med att behovet av utbildning, integration, arbetsmarknadsåtgärder samt stöd och vägledning till sysselsättning ökar i Härnösand. Mellan januari och augusti månad uppgick kostnaderna för detta till 93,7 mnkr, att jämföras med motsvarande period 2016 om 93,1 mnkr. Under samma period har nämnden tilldelats 39,1 mnkr i skattemedel samt mottagit 55,8 mnkr i interna och externa intäkter

och bidrag. Andelen finansiering som består av intäkter och bidrag har minskat från 66 till 60 procent under de senaste tolv månaderna, och ett fungerande samspel med statliga verk, den privata sektorn och kommunintern samverkan blir därför allt viktigare. När verksamheten är beroende av finansiering som inte är skattemedel ställs högre krav på en flexibel organisation som kan anpassa verksamheten utifrån medborgarnas/ flyktingars behov och förutsättningar.

Verksamheterna uppvisar 5,3 mnkr mindre i intäkter och bidrag och en ökad nettokostnad på 5,9 mnkr i jämförelse med motsvarande period 2016. De interna och externa intäkterna har minskat och tilldelade skattemedel har ökat mot 2016.

Interna och externa intäkter skiljer sig från beslutad budget för 2017. Utifrån rådande förutsättningar i Härnösand och omvärlden bedömdes de kunna uppgå till 47,8 mnkr för perioden. I verkligheten kan utläsas i utfallet för augusti att de uppgår till 55,8 mnkr. Av dessa står Migrationsverket för 13,7 mnkr, Arbetsförmedlingen för 20,1 mnkr och Myndigheten för yrkeshögskola 4,1 mnkr. En del av intäkterna betalas ut för kommunens ansvar om exempelvis mottagande av nyanlända, SFI och Samhällsorientering, medan andra intäkter kan vara exempelvis uppdragsutbildning, projektmedel, statsbidrag för Komvux/ Yrkesvux, serviceuppdrag eller tolkuppdrag.

På samma sätt som intäkterna är högre än budgeterade är verksamheternas kostnader likaså. Driftskostnader för nya lokaler till ledning och administration är inte i sin helhet inräknad i budgeten för 2017, vilket är en orsak till enhetens underskott om 0,1.

Personalkostnaderna har minskat med 1,0 mnkr mot utfallet motsvarande period 2016, men är 7,4 mnkr mer än budgeterat för 2017, trots att ett antal tjänster var vakanta under våren av olika anledningar. Det beror framförallt på att andelen anställda inom beredskapsanställning är högre än budgeterat.

Utfall per verksamhetsområde

(mnkr)	Utfall jan-aug 2016	Utfall jan-aug 2017	- varav skatte- medel	- varav intäkter	- varav kostnader
Arbetslivsnämnd	0,0	0,1	0,6	0,0	-0,5
Ledning och gemensam administration	-0,8	-0,1	4,6	0,0	-4,7
Arbete och integration	-0,1	0,0	18,0	38,9	-56,9
Vuxenutbildning	0,3	1,2	15,9	16,9	-31,6
Totalt	-0,6	1,2	39,1	55,8	-93,7

Att vara beroende av en stor finansieringsgrad av externa intäkter och bidrag innebär att verksamheten är sårbar. Ett exempel är finansieringen av yrkeshögskolan, där uppskattning görs av antalet elever i kurser och därmed bidragets storlek. Andelen inflyttade nyanlända är inte i nivå med budgeterad nivå, vilket gör att förvaltningens intäkter i form av schablonersättning är 0,9 mnkr mindre än budgeterat.

Ledning och gemensam administration uppvisar ett underskott om 0,1 mnkr som följd av lokaldriftskostnader som inte var budgeterade samt kostnader kopplade till stölder och inbrott i Johannesbergshuset.

Inom Arbete och Integration utgörs de största kostnadsposterna av personal (16,5 mnkr) samt anställningar med BEA (29,4 mnkr) vilket motsvarar ca 84 procent av verksamhetens kostnader.

Resterande utgörs av lokalkostnader, köp av verksamhet samt övriga kostnader. I relation till år 2016 har personalkostnader ökat marginellt med 0,9 mnkr. ▶

Inom vuxenutbildningen är personal den enskilt största kostnads-posten och står för 68 procent av verksamhetens totala kostnader. Vuxenutbildningen redovisar ett överskott om 1,2 mkr för perioden. Intäkterna är 1,2 mkr lägre än budget vilket uppvägs av minskade kostnader om 2,4 mkr. Orsaken är att vakanta tjänster inte har tillsatts under året och köp av verksamhet har skett i mindre utsträckning.

Prognos per verksamhetsområde

(mnr)	Års- prognos 2017, april	Års- prognos 2017, aug	- varav skatte- medel	- varav intäkter	- varav kostnader
Arbetslivsnämnd	0,0	0,0	1,0	0,0	-1,0
Ledning och gemensam administration	0,0	-0,5	6,8	0,0	-7,3
Arbete och integration	0,0	0,0	26,8	55,7	-82,5
Vuxenutbildning	0,0	0,5	24,1	24,6	-48,2
Totalt	0,0	0,0	58,7	80,3	-139

Det prognostiserade underskottet hos Ledning och gemensam administration är en följd av åtgärder inom arbetsmiljöinvesteringar.

Verksamhetsområdet Arbete och Integration beräknas nå ett nollresultat. Högre andel beredskapsanställda än budgeterat vägs upp av ökade intäkter i form av projektmedel, intäkter från Arbetsförmedlingen samt intäkter för serviceuppdrag och tolkupdrag.

Vuxenutbildningens prognos visar på ett överskott i verksamheten om 0,5 mkr, vilket förutsätter att upprättade handlingsplaner följs. 1,0 mkr mindre i schablonersättning balanseras med 1,0 mkr i överförda medel från 2016. En återhållsamhet i personalkostnader balanserar underskott inom yrkeshögskolan. En annan förutsättning för prognosen är att försäljning av uppdragsutbildning håller en hög nivå.

Investeringar

(mnr)	Investering jan-aug 2017	Årsbudget 2017	Årsprognos 2017, apr	Årsprognos 2017, aug
Utveckling Maskinhallen	0,7	1,0	1,0	1,0
Kopiator	0,1	0,0	0,0	0,0
Totalt	0,8	1,0	1,0	1,0

Arbetslivsnämnden har fått utrymme för investeringar inom yrkesutbildningar och HETA, f.d maskinhallen, om 1 miljon kronor för 2017. HETA nyttjas av samtliga energitekniska utbildningar samt flertalet samarbetspartners vid exempelvis uppdragsutbildning. Underhåll och plan för utveckling av Maskinhallen är ett arbete som pågår kontinuerligt. Den investering som genomförts under året uppgår till 0,8 mkr för RES-labb och kopiator. Återstående investeringsmedel om 0,2 mkr planeras för uppgradering av styrskåp till ångpannan.

FRAMTIDEN

Under hösten ska arbetslivsförvaltningen tillsammans med skolförvaltningen genomföra ett utvecklingsarbete med målet att erbjuda fler yrkes- samt lärlingsutbildningar till vuxna.

Utbyggnad och utveckling av SFI i alternativa studiemiljöer fortsätter samt arbetet med upphandling av delar av SFI som komplement till den egna verksamheten.

Planering av sex ansökningar till Yrkeshögskolemyndigheten påbörjas. Fem av utbildningarna har genomförts tidigare, men ej beviljats vid den senaste ansökan. Den sjätte utbildningen är studiehandledare på modersmål, som är en helt ny utbildning. Svar på ansökan om utbildningarna ges besked om i början av 2018.

Med de ökade kraven på försäljning av uppdragsutbildningar ska en särskild grupp på yrkeshögskolan ta fram, paketera och sälja utbildningar till näringslivet. Utbildningar som tas fram ska grundas på regionens behov av kompetens.

Arbete och Integration fortsätter arbeta med jobbskapande insatser med fokus på arbetslösa i utsatta grupper på arbetsmarknaden. Samverkan är en viktig förutsättning i detta arbete. En förstudie om ett Arbetsmarknadstorg slutförs vid årsskiftet. Syftet är att undersöka förutsättningar för samverkan mellan myndigheter kring arbetslösa personer som är i behov av ett sammanhållet stöd. Förberedelser påbörjas för en eventuell etablering av ett Arbetsmarknadstorg 2018.

Arenor för arbetslösa i utsatta grupper fortsätter att anpassas och utvecklas vilket ger ökade möjligheter till att kombinera sysselsättning med språkutveckling. Långtidsarbetslösa med små möjligheter till ett arbete på reguljära arbetsmarknaden ska få en tryggare anställning som löper över längre tid, en så kallad Trygg anställning.

Alla medborgare ska ha lika möjligheter att vara delaktiga i samhällslivet, därför har integrationsverksamhet fortsatt hög prioritet. Arbetet fortsätter med att samordna och tillgängliggöra aktiviteter som genomförs av kommunen, frivilliga organisationer och civila samhället.

Samverkan ska fördjupas med näringslivet för att underlätta inträdet på arbetsmarknaden för utsatta grupper samt med kulturheten för att främja integrationen i kommunen. ■

Verksamhetsberättelse

AB Härnösandshus

AB Härnösandshus ägs till 100% av Härnösands kommun. Bolaget är i sin tur moderbolag till Aktiebolaget Härnösands Kommunfastigheter (100%). AB Härnösandshus är Härnösands största bostadsbolag. Verksamheten är inriktad på att erbjuda ett brett urval av lägenheter samt effektivt tillgodose olika boendeönskemål genom att förädla, förvärva och förvalta fastigheter.

Resultaträkning (mnkr)	Koncernen Härnösandshus		
	Utfall 2017-08-31	Prognos helår 2017	Budget 2017
Intäkter	101,3	154,6	154,6
Kostnader	-71,9	-115,6	-113,3
Avskrivningar	-14,1	-21,1	-21,1
Verksamhetens nettokostnad	15,3	17,9	20,2
Skatteintäkter	0	0	0
Generella statsbidrag och utjämning	0	0	0
Finansiella intäkter	0	0	0
Finansiella kostnader	-8,2	-12,4	-14,7
Resultat	7,1	5,5	5,5

2017-08-31 uppgick uthyrningsgraden på vanliga lägenheter till 99,5% (99,5%). Antalet vakanta lägenheter uppgick till 8 st (6 st). Hyreshöjningen för år 2017 uppgick till 0,61% (0,6%).

Resultatet för Härnösandshus koncernen uppgår för årets första åtta månader till 7,1 mnkr. Det är en förbättring jämfört med motsvarande period föregående år på 1,9 mnkr. Resultatförbättringen beror främst på lägre räntekostnader samt reavinsten vid försäljning

av två fastigheter, en i Härnösandshus i Bryggeribacken och en i Härnösands Kommunfastigheter i Viksjö.

Hyresintäkterna är lägre jämfört med utfallet föregående år bl a till följd av att Härnösands Kommun lämnat sin förhyrning av estetiska programmets verksamhetslokaler på Vågmannen 14 samt på grund av försäljningen av fastigheten Riddaren som genomfördes i slutet av förra året. Övriga intäkter är betydligt högre än föregående år och beror, förutom reavinsterna, på ökade intäkter för sålda tjänster bl a på fastigheten Soludden.

Driftkostnader följer i princip utfallet föregående år.

Personalrelaterade kostnader har ökat till följd av en nyanställning medan de s.k. taxebundna kostnaderna såsom fjärrvärme, el och vatten har minskat något till följd av genomförda besparingsåtgärder.

De totala underhållskostnaderna är något lägre jämfört med föregående år främst pga lägre försäkringsrelaterade kostnader, vattenskador och andra typer av försäkringskostnader. Kostnaderna för reparationer är lägre än föregående år i Härnösandshus medan de är högre i Härnösands Kommunfastigheter beroende på ökade reparationskostnader på Högslätten. Det planerade underhållet följer den budget som lagts för året. På årsbasis planerar Härnösandshuskoncernen att öka det planerade underhållet med ca 1 mnkr.

Kapitalkostnaderna för Härnösandshuskoncernen är väsentligt lägre än motsvarande period föregående år. Förbättringen, som uppgår till 1,8 mnkr, är i huvudsak hänförlig till Härnösandshus där också merparten av låneskulden finns. Anledningen till förbättringen är lägre räntor i samband med omsättning av lån som förfallit under året.

Resultat enligt prognosen uppgår till 5,5 mnkr vilket är något bättre än budget för året. ■

Verksamhetsberättelse

Härnösands Energi och Miljö AB

Härnösands Energi och Miljö AB, Hemab, ägs till 100 % av Härnösands Kommun. I Hemabkoncernen ingår det helägda dotterbolaget Härnösands Elnät AB, Heab. Hemabkoncernens verksamhet är uppdelad i fyra verksamhetsområden; Fjärrvärme, Återvinning, Vatten och Elnät. Elnätverksamheten bedrivs i dotterbolaget Heab medan övriga verksamheter bedrivs i moderbolaget. Verksamheten omfattar även vindkraft, biogas, fordonsgas, bredband och laddstolpar.

Resultaträkning (mnkr)	Koncernen Hemab		
	Utfall 2017-08-31	Prognos helår 2017	Budget 2017
Intäkter	238,1	353,8	346,6
Kostnader	-173,2	-265,6	-259,3
Avskrivningar	-39,8	-60	-58,9
Verksamhetens nettokostnad	25,1	28,2	28,3
Skatteintäkter	0	0	0
Generella statsbidrag och utjämningsbidrag	0	0	0
Finansiella intäkter	0	0	0
Finansiella kostnader	-5,0	-8,5	-8,5
Resultat	20,1	19,7	19,8

Hemabkoncernen redovisar ett resultat på 20,1 Mnkr per den sista augusti 2017 vilket är en förbättring med 3,2 mnkr jämfört med föregående år. Jämfört med budgeterat resultat för samma period är det en positiv avvikelse på 0,3 Mnkr.

Intäkterna har ökat 2017 jämfört med föregående år vilket främst beror på att Ålands återvinning tar emot större mängder jord och att elförsäljningen inom området fjärrvärme har ökat. Prognosen ligger därmed 7,3 Mnkr över budget.

Även kostnaderna har ökat i Hemabkoncernen. Ökningen beror bland annat på en högre avsättning för sluttäckning av deponiyta 2 i Åland. Det har under 2017 tagits emot mer deponirester än utlevererat vilket ger högre skatt på avfall. Högre värmeproduktion har gett högre elkostnader och högre elskatt. Prognosen för kostnaderna ligger därmed högre än budget.

De investeringar som pågår och som fortlöper hos Hemabkoncernen under 2017 är främst reinvesteringar i befintliga ledningsnät och anläggningar. Det stora projektet med utbyggnaden av VA till Södra Härnön fortsätter under 2017 och även under i stort sett hela 2018. ■

Verksamhetsberättelse

Räddningstjänsten

Höga Kusten - Ådalen

Räddningstjänsten Höga Kusten - Ådalen är ett kommunalförbund mellan Sollefteå, Kramfors och Härnösand. Förbundet skall svara för den gemensamma verksamheten inom området skydd mot olyckor åt medlemskommunerna, i enlighet med vad som åligger var och en. Kommunalförbundet ska möjliggöra ökad effektivitet, säkerhet och slagkraft genom samordning av resurser under en gemensam ledning.

Resultaträkning (mnkr)	Räddningstjänsten		
	Utfall 2017-08-31	Prognos helår 2017	Budget 2017
Intäkter	56,4	84,1	82,3
Kostnader	-52,5	-78,9	-77,8
Avskrivningar	-2,2	-3,5	-3,8
Verksamhetens nettokostnad	1,8	1,7	0,6
Skatteintäkter	0	0	0
Generella statsbidrag och utjämning	0	0	0
Finansiella intäkter	0	0	0
Finansiella kostnader	-0,4	-0,6	-0,6
Resultat	1,3	1,1	0,0

90 % av förbundets totala intäkter utgörs av medlemskommunernas bidrag. Resterande del av intäktssidan är avgifter i samband med myndighetsutövning, försäljning av olika tjänster som förbundet erbjuder samt ersättningar för t.ex. hyror.

Fram tills sista augusti har intäkterna för automatlarm, både årsavgifter och avgifter för felaktiga larm, varit betydligt högre än budgeterat. Redan vid sista maj hade intäkterna nått de budgeterade värdena för helåret. Detta beror på att antalet felaktiga larm fortsätter att öka från en redan hög nivå från ifjol. Här kan beläggas att enstaka objekt står även i år för ett stort antal felaktiga larm.

Av förbundets totala kostnader står personalen för ca 75 %, såsom löner/arvoden, arbetsgivar-avgifter och pensioner. Resterande 25 % handlar framför allt om driftskostnader för att kunna upprätthålla verksamheten, såsom hyror, inventarier, fordon samt underhåll och drift av maskiner.

Resultatet fram tills sista augusti visar höga personalkostnader, trots att tjänsten som ställföreträdande räddningschef är vakant. Detta beror dels på en ökad prognos av pensions-kostnaderna, men främst på relativt många sjukskrivningar och tjänst-/föräldraledigheter. Detta i kombination med svårigheter att rekrytera vikarier med rätt kompetens ledde till en kritisk personalsituation under sommarmånaderna med höga kostnader för övertids-ersättningar till följd (> 500 tkr mellan juni och augusti).

Personalkostnaderna prognostiseras att överstiga budgeten på grund av de ovan beskrivna svårigheterna med kompetensförsörjningen. Detta bedöms ej avta under resten av året. Å andra sidan bedöms även intäkterna för automatlarmen att fortsätta öka, vilket leder till en redovisad positiv prognos av +1,1 mnkr för 2017.

Det största investeringsprojektet under 2017 är ett nytt höjdfordon till Kramfors, som beräknas levereras och driftsättas i slutet av innevarande år. Även andningsskydd och tillhörande radioutrustning kommer att successivt bytas ut på varje heltidsstation. ■

03

Finansiella rapporter

RESULTATRÄKNING

BALANSRÄKNING

NOTER

DRIFT- &
INVERSTERINGS-
REDOVISNING

Finansiella rapporter

Resultaträkning

(mnkr)					Helår 2017		Utfall	Koncernen	
		Utfall aug -17	Utfall aug -16	Avvikelse	Budget	Prognos	helår 2016	Utfall aug -17	Utfall aug -16
Verksamhetens intäkter	Not 1	272,0	246,1	25,8	350,8	393,0	405,0	572,7	517,5
Verksamhetens kostnader	Not 2	-1 230,2	-1 153,7	-76,5	-1 849,6	-1 911,1	-1 821,7	-1 435,2	-1 335,5
Jämförelsestörande poster	Not 3	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	-9,6	0,0	0,0
Avskrivningar	Not 4	-30,7	-25,5	-5,1	-39,3	-46,5	-39,9	-85,3	-77,1
Verksamhetens nettokostnader		-988,8	-933,1	-55,8	-1 538,1	-1 564,6	-1 466,2	-947,8	-895,1
Skatteintäkter	Not 5	765,7	737,8	28,0	1 172,0	1 147,6	1 112,9	765,7	737,8
Generella statsbidrag	Not 6	295,9	247,1	48,8	415,6	446,2	372,9	295,9	247,1
Finansiella intäkter	Not 7	5,1	5,5	-0,3	6,5	6,8	7,3	0,5	2,3
Finansiella kostnader	Not 8	-16,9	-9,3	-7,7	-26,0	-25,0	-12,3	-25,7	-20,8
Resultat före extraordinära poster		61,0	48,0	13,0	30	11,0	14,6	88,7	71,2
Extraordinära kostnader	Not 9	-3,3	0,0		0,0	-5,0	0,0	-3,3	
Periodens resultat		57,7	48,0	13,0	30	6,0	14,6	85,4	71,2

Finansiella rapporter

Balansräkning

(mnkr)		Kommun delår -17	Kommun 2016	Koncern delår -17	Koncern 2016
TILLGÅNGAR					
Anläggningstillgångar					
Imateriella anläggningstillgångar	Not 10			0,0	0,1
Materiella anläggningstillgångar					
Byggnader, mark och tekn. anlägggn.	Not 11	516,9	523,4	2 197,0	2 117,3
Maskiner och inventarier	Not 12	58,9	53,4	135,6	139,8
Summa materiella anläggningstillgångar		575,8	576,8	2 332,6	2 257,1
Finansiella anläggningstillgångar					
Andelar i koncern- och intresseftg m fl	Not 13	190,7	190,7	18,9	18,8
Fordr. hos koncern- och intresseftg m fl	Not 14	4,8	5,6	12,7	12,7
Uppskjutna skattefordringar				3,8	3,8
Summa finansiella anläggningstillgångar		195,5	196,3	35,4	31,5
Summa anläggningstillgångar		771,3	773,1	2 368,0	2 288,6
Omsättningstillgångar					
Förråd mm	Not 15	0,1	0,1	5,5	5,4
Kortfristiga fordringar	Not 16	102,6	150,1	141,9	197,1
Kassa och bank	Not 17	67,6	28,5	128,1	113,8
Summa omsättningstillgångar		170,3	178,7	275,5	316,3
S:A TILLGÅNGAR		941,6	951,8	2 643,5	2 604,9
EGET KAPITAL, AVSÄTTNINGAR OCH SKULDER					
Eget kapital					
Ingående eget kapital		-187,3	-201,8	125,1	80,6
Årets resultat		57,7	14,6	85,4	44,5
Summa eget kapital	Not 18	-129,6	-187,3	210,5	125,1
Avsättningar					
Avsättning för pensioner	Not 19	598,1	619,8	688,6	629,5
Andra avsättningar	Not 20	3,1	3,2	21,1	20,1
Latent skatt				0,0	80,2
Summa avsättningar		601,2	623,0	709,7	729,8
Skulder					
Långfristiga skulder	Not 21	128,9	29,9	1 176,0	1 133,2
Kortfristiga skulder	Not 22	341,0	486,2	547,3	620,6
Summa skulder		469,9	516,1	1 723,3	1 753,8
S:A EGET KAPITAL, AVSÄTTNINGAR OCH SKULDER		941,6	951,9	2 643,5	2 608,7
Ställda säkerheter och ansvarsförbindelser					
Borgensättaganden	Not 23	1 197,8	1 197,8	1 177,8	1 197,8
Ansvarsförbindelser	Not 24	1 393,5	1 393,5	1 192,7	1 393,5

Finansiella rapporter

Noter resultaträkning

(mnkr)	Kommun delår aug -17	Kommun delår aug -16
NOT 1 VERKSAMHETENS INTÄKTER		
Försäljningsmedel	13,2	13,6
Taxor och avgifter	26,9	26,7
Hyror och arrenden	33,5	21,2
Bidrag	177,3	164,9
Försäljning verksamhet och tillgångar	21,1	19,7
Summa Verksamhetens intäkter	272,0	246,1
NOT 2 VERKSAMHETENS KOSTNADER		
Bidrag	-50,7	-48,8
Bränsle	-7,5	-6,4
Köp av huvudverksamhet	-193,8	-179,4
varav:		
Förskola	27,1	23,9
Äldreomsorg	25,3	25,7
Övrigt	18,4	17,5
Gymnasieskola	16,9	10,2
Räddningstjänst	15,7	15,3
Kommunikationer	15,6	13,3
Grundskola	14,9	10,3
Barn och ungdomsvård	13,6	21,7
Gator och vägar	12,3	14,5
Hemtjänst	12,2	10,6
Externa boenden SoL o LSS	6,7	5,5
Personlig assistans	6,6	6,1
Näringslivsfrämjande åtgärder	4,4	0,0
Vård vuxna missbruk	4,3	5,0
Tjänster	-29,3	-28,2
Löner, ersättningar och sociala avgifter	-706,6	-660,5
Pensioner inkl löneskatt	-19,3	-32,0
Lokalhyror	-129,3	-112,4
Material	-39,8	-40,3
Övriga verksamhetskostnader	-53,8	-45,8
Summa verksamhetens kostnader	-1 230,2	-1 153,7
NOT 3 JÄMFÖRELSESTÖRANDE POSTER		
Återbetalning av premie från AFA Försäkringar	0,0	0,0
Summa jämförelsestörande intäkter	0,0	0,0
NOT 4 AVSKRIVNINGAR		
Avskrivningar enligt plan	-30,7	-25,5
Summa avskrivningar	-30,7	-25,5

NOTER RESULTATRÄKNING (FORTS.)

NOT 5 SKATTEINTÄKTER		
Kommunalskatt	770,2	744,7
Skatteavräkning	-4,5	-6,9
Summa skatteintäkter	765,7	737,8
NOT 6 GENERELLA STATSBI DRAG OCH UTJÄMNING		
Inkomstutjämning	199,2	186,9
Strukturbidrag	0,0	0,0
LSS	33,5	30,8
Tillfälligt statsbidrag mottagning av flyktingar	19,3	5,8
Generellt statsbidrag välfärds miljarderna	24,8	
Kommunal fastighetsavgift	29,1	28,9
Regleringsavgift	-0,2	-0,6
Kostnadsutjämning	-9,8	-4,8
Summa generella statsbidrag och utjämning	295,9	247,1
NOT 7 FINANSIELLA INTÄKTER		
Utdelning aktier	1,8	1,9
Ränteintäkter	0,0	0,1
Ränteintäkter från bolagen	0,0	0,0
Borgensprovision från bolagen	3,1	3,2
Övriga finansiella intäkter	0,2	0,2
Summa finansiella intäkter	5,1	5,5
NOT 8 FINANSIELLA KOSTNADER		
Låneräntor	0,1	0,0
Ränta pensionsskuld	-16,9	-9,2
Övriga finansiella kostnader	-0,2	-0,1
Summa finansiella kostnader	-16,9	-9,3
NOT 9 EXTRAORDINÄRA KOSTNADER		
Djuphamnen	3,3	0,0
Summa Extraordinära kostnader	3,3	0,0

Finansiella rapporter

Noter balansräkning

(mnkr)	Kommun delår aug -17	Kommun 2016
NOT 11 BYGGNADER, MARK OCH TEKN. ANLÄGGN.		
Ingående anskaffningsvärde	812,0	770,5
Årets investeringar	14,0	43,2
Försäljning	0,0	-1,0
Utrangeringar	0,0	-0,7
Utgående ackumulerade anskaffningsvärden	826,0	812,0
Ingående ackumulerade avskrivningar	-288,7	-260,2
Årets avskrivningar	-20,5	-28,4
Utrangering	0,0	-0,1
Utgående akumulerade avskrivningar	-309,2	-288,7
Utgående bokfört värde	516,9	523,4
<i>Fördelning per område:</i>		
Markreserv	24,9	24,4
Verksamh.fastigheter	88,4	91,6
Fastigheter för affärsverksamhet (va-verk, hamnar)	35,3	36,5
Publika fastigheter (gator, vägar, parker)	333,0	344,3
Tomträttsmark	4,3	4,3
Exploateringsmark	2,8	2,8
Pågående arbete	28,3	19,5
Utgående bokfört värde	516,9	523,4
NOT 12 MASKINER OCH INVENTARIER		
Ingående anskaffningsvärden	214,2	193,0
Årets anskaffningar	16,1	21,4
Försäljningar/Utrangeringar/Nedskrivningar	-0,7	-0,2
Utgående ackumulerade anskaffningsvärden	229,6	214,2
Ingående avskrivningar	-160,8	-149,3
Årets avskrivningar	-10,2	-11,5
Försäljning / utrangeringar	0,3	0,0
Utgående ackumulerade avskrivningar	-170,7	-160,8
Utgående bokfört värde	58,9	53,4
<i>Fördelning per område:</i>		
Inventarier	35,8	33,5
Maskiner o fordon	4,1	2,0
Förbättringsutgift i annans fastighet	15,7	15,6
Pågående arbete	3,3	2,4
Utgående bokfört värde	58,9	53,4

NOTER BALANSRÄKNING (FORTS.)

NOT 13 ANDELAR I KONCERN- OCH INTRESSEFÖRETAG M FL		
Härnösands Energi & Miljö AB	50,1	50,1
AB Härnösandshus	127,5	127,5
Härnösand Invest AB	0,1	0,1
Kommuninvest i Sverige AB	12,9	12,9
Technichus AB	0,0	0,0
Ostkustbanan AB	0,0	0,0
HögaKusten Destination AB	0,1	0,1
Summa andelar i koncern- och intresseföretag m fl	190,7	190,7
NOT 14 FORDRINGAR HOS KONCERN- & INTRESSEFÖRETAG M FL		
AB Härnösand Kommunfastigheter	0,8	1,5
Förlagsbevis Kommuninvest i Sverige AB	3,7	3,7
Västernorrlands Länstrafik AB	0,4	0,4
Summa långfristiga fordringar hos koncern mfl	4,8	5,6
NOT 15 FÖRRÅD MM		
Exploateringsmark	0,1	0,1
Summa förråd mm	0,1	0,1
NOT 16 KORTFRISTIGA FORDRINGAR		
Kundfordringar	9,5	10,0
Statsbidragsfordringar	13,7	38,7
Förutbetalda kostnader & upplupna intäkter	51,8	67,6
Upplupna skatteintäkter	18,4	18,0
Momsfodran	7,4	14,0
Övriga kortfristiga fordringar	1,7	1,7
Summa kortfristiga fordringar	102,6	150,1
NOT 17 KASSA OCH BANK		
Kassa och bankgiro	0,0	0,1
Koncernkonto totalt	67,6	28,5
Fördelat koncernkonto:		
Härnösands kommun	47,2	7,7
Härnösand Energi & Miljö AB	23,9	13,0
Härnösandshus AB	-5,9	7,0
Härnösand Näringsliv AB	0,1	0,1
Technichus	1,8	0,2
Invest i Härnösand AB	0,4	0,4
Summa kassa och bank	67,6	28,6
NOT 18 EGET KAPITAL		
Balanserat resultat	-187,3	-201,8
Årets resultat	57,7	14,6
Utgående eget kapital	-129,6	-187,3
<i>Egna kapitalet består av</i>		
Anläggningsskapital	41,1	120,2
Rörelsekapital	-170,7	-307,5
Summa	-129,6	-187,3

NOTER BALANSRÄKNING (FORTS.)

NOT 19 AVSÄTTNINGAR PENSIONER

Härnösands kommun har sedan 2005 redovisat hela pensionsåtagandet som en avsättning i balansräkningen. Härnösands kommun har sedan 2009 en del av pensionsåtagande (pensioner för personer födda till och med 1942) tryggt i Mellersta Norrlands Pensionsstiftelse.

Pensioner intjänade till och med 1997

Ingående avsättning, inkl. löneskatt	743,9	780,2
Ränte- och basbeloppsuppräknig	11,7	8,8
Förändring diskonteringsränta	0,0	0,0
Övrig post	-9,8	-6,3
Pensionsutbetalningar	-22,1	-31,6
Förändring av löneskatt	-4,9	-7,1
Utgående avsättning, inkl. löneskatt	718,9	743,9

Pensioner intjänade från och med 1998

Ingående avsättning, inkl. löneskatt	110,8	100,3
Nyintjänad pension	4,0	10,0
Ränte- och basbeloppsuppräknig	1,9	1,0
Förändring diskonteringsränta	0,0	0,0
Övriga poster	-0,1	1,2
Pensionsutbetalningar	-2,7	-3,8
Förändring av löneskatt	0,8	2,0
Utgående avsättning, inkl. löneskatt	114,7	110,7

Särskild avtalspension och visstidspension

Ingående avsättning, inkl. löneskatt	0,5	0,8
Nyintjänad pension	0,0	0,0
Ränte- och basbeloppsuppräknig	0,0	0,0
Förändring av diskonteringsränta	0,0	0,0
Övriga poster	-0,5	-0,1
Pensionsutbetalningar	0,0	-0,1
Förändring av löneskatt	0,0	0,0
Utgående avsättning, inkl. löneskatt	0,0	0,6

Pensioner OPF-KL

Ingående avsättning, inkl. löneskatt	0,3	0,2
Intjänat	0,0	0,1
Förändring av löneskatt	0,0	0,0
Utgående avsättning, inkl. löneskatt	0,3	0,3

Summa utgående avsättning, inkl. löneskatt

Summa utgående avsättning, inkl. löneskatt	833,8	855,5
Mellersta Norrlands Pensionsstiftelse	-195,3	-195,3
Löneskatt	-40,4	-40,4
Stiftelsens anskaffningsvärderade egna kapital	-220,8	-220,8
Långfristig fordran löneskatt	-40,4	-40,4
Återlånade medel	572,6	594,2
Aktualiseringsgrad	91%	90%
Avsättningar pensioner	598,1	619,8

NOTER BALANSRÄKNING (FORTS.)

NOT 20 ANDRA AVSÄTTNINGAR

Lokala investeringsprogrammet (LIP)

Ingående värde	1,5	1,5
lanspråktaga avsättningar	0,0	0,0

Utgående avsättning **1,5** **1,5**

Överenskommelser

Ingående värde	0,1	0,3
Ny avsättning	0,0	0,0
lanspråktaga avsättningar	-0,1	-0,2

Utgående avsättning **0,0** **0,1**

Tvist Kastellskolan

Ingående värde	1,6	1,6
Ny avstättning	0,0	0,0
lanspråktaga avsättningar	0,0	0,0

Utgående avsättning **1,6** **1,6**

Tvist Hot burger

Ingående värde	0,0	0,6
Ny avsättning	0,0	-0,6
lanspråktaga avsättningar	0,0	0,0

Utgående avsättning **0,0** **0,0**

Avsättning personal

Ingående värde	0,0	3,6
Ny avsättning	0,0	0,0
lanspråktaga avsättningar	0,0	-3,6

Utgående avsättning **0,0** **0,0**

Totalt ingående värde avsättningar

3,2 7,6

Totalt förändringar -0,1 -4,4

Totalt utgående avsättningar **3,1** **3,2**

NOT 21 LÅNGFRISTIGA SKULDER

Lån i banker och kreditinstitut 100,0 0,0

Uppgifter om lån i banker och kreditinstitut

Genomsnittlig ränta 0,02% -0,10%

Genomsnittlig räntebindningstid 90 dagar 90 dagar

Lån som förfaller inom

1 år (redovisas som kortfristig skuld) 70,0 150,0

2-5 år 0 0,0

Förutbetalda intäkter som regleras över flera år

Investeringsbidrag 28,9 29,9

Återstående antal år (snitt) 20,9 20,9

Summa förutbetalda intäkter **28,9** **29,9**

Summa långfristiga skulder **128,9** **29,9**

NOTER BALANSRÄKNING (FORTS.)

NOT 22 KORTFRISTIGA SKULDER

Kortfristiga skulder till kreditinstitut o kunder	74,2	153,8
Skulder inom koncernkontot	20,7	21,2
Leverantörsskulder	16,6	50,0
Personalens skatter, avgifter o löneavdrag	18,4	17,5
Övriga kortfristiga skulder	1,2	1,2
Semesterlöneskuld och upplupna löner	56,9	75,2
Årets pensioner avgiftsbestämd del inkl löneskatt	31,2	44,2
Statligt tillfälligt generellt bidrag flyktingar	32,0	51,3
Upplupna kostnader o förutbetalda intäkter	89,9	71,9
Summa kortfristiga skulder	341,0	486,2

NOT 23 BORGENSÅTAGANDEN

Borgen i kommunala bolag	1 173,5	1 173,5
Borgensåtagande egna hem	0,3	0,3
Övriga förpliktelser	24,0	24,0
Summa borgensåtaganden	1 197,8	1 197,8

NOT 24 ANSVARSFÖRBINDELSER**Tilläggsupplysning operationell leasing**

Prognos leasingavgifter inom 1 år	0,9	0,9
Prognos leasingavgifter senare än 1 år men inom 5 år	1,0	1,0
Prognos leasingavgifter senare än 5 år	0	0

Tilläggsupplysning hyresavtal längre än tre år

Prognos hyresavgifter inom 1 år	159,4	159,4
Prognos hyresavgifter senare än 1 år men inom 5 år	601,3	601,3
Prognos hyresavgifter senare än 5 år	619,7	619,7

Tilläggsupplysning medfinansiering EU-projekt

EU-projekt budgeterat inom 1 år	5,2	5,2
EU-projekt budgeterat senare än 1 år men inom 5 år	6	6
EU-projekt budgeterat senare än 5 år	0	0

Summa ansvarsförbindelser	1 393,5	1 393,5
----------------------------------	----------------	----------------

Finansiella rapporter

Drift- & investerings- redovisning

NÄMNDERNAS DRIFTSREDOVISNING Augusti 2017

(mnkr)	Intäkter aug-17	Kostnader aug-17	Nettokostnad aug-17	Budget aug-17	Avvikelse mot budget
Kommunstyrelse inkl KF	94,0	-176,3	-82,3	-104,5	22,1
Arbetslivsnämnden	55,8	-93,6	-37,8	-39,1	1,2
Samhällsnämnden	18,3	-130,1	-111,9	-111,6	-0,3
Skolnämnden	77,7	-461,3	-383,6	-377,0	-6,6
Socialnämnden	114,2	-484,5	-370,2	-362,6	-7,6
Summa nämnder	360,0	-1 345,8	-985,9	-994,8	8,8

Justerat för övergripande gemensamma kostnader såsom internbank, upplupna löner, semesterlöneskuld, pension. Semesterlöneskulden är cyklisk och är som lägst i augusti vilket påverkade resultatet med +23,3 mnkr.

INVESTERINGSREDOVISNING Augusti 2017

(mnkr)	Inkomster	Utgifter	Netto	Budget	Avvikelse m. budget	Prognos 2017
Kommunstyrelse	0,0	-9,4	-9,4	-11,8	2,4	-11,8
Arbetslivsnämnden	0,0	-0,7	-0,7	-1,0	0,3	-1,0
Samhällsnämnden	0,0	-14,9	-14,9	-62,2	47,3	-62,2
Socialnämnden	0,0	-2,4	-2,4	-2,2	-0,2	-3,3
Skolnämnden	0,0	-2,6	-2,6	-5,2	2,6	-5,2
Summa	0,0	-30,1	-30,1	-82,4	52,4	-83,5

STORA INVESTERINGSPROJEKT Augusti 2017

(mnkr)	Inkomster	Utgifter	Netto
Kommunstyrelse -9,4 varav:			
Datorer till skola och vuxenutbildning	0,0	-2,2	-2,2
Passersystem ARX gymnasiet	0,0	-2,2	-2,2
Utrustning Restaurangskolan	0,0	-1,9	-1,9
Storköksutrustning	0,0	-0,8	-0,8
Samhällsnämnden -14,9 varav:			
Strandängsvägen	0,0	-4,6	-4,6
Bro och GC Bildhuggaren	0,0	-2,4	-2,4
Verkstadsvägen	0,0	-1,7	-1,7
Nybron	0,0	-1,1	-1,1
Ventilation Högsletten	0,0	-1,0	-1,0
	0,0	-10,8	-10,8

Härnösands
kommun